

ULVILAN KAUPUNGIN HYVINVOINTIKERTOMUKSEN VUOSIRAPORTTI 2022

Dokumentin sisältö

TIIVISTELMÄ

JOHDANTO

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2022

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2023

- 3 Strategian painopisteet ja linjaukset
- 4 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

- 5 Suunnitelman laatijat
- 6 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

TIIVISTELMÄ

Ulvila on elinvoimainen, josta kertoo työllisyysasteen nousu ja toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavien määrän vähentyminen. Myös verotulot ja lapsiperheiden osuus on kasvanut. Väestöennusteen mukaan Ulvilan väestö tulee kuitenkin pienenemään seuraavien vuosien aikana.

Ulvila on Suomen automaatiopääkaupunki, jossa eri alojen yrityksillä on hyvät edellytykset toimia. Strategian keskeisin tavoite talouden osalta on kuntakonsernin talouden tasapainottaminen. Lisäksi on tärkeää kiinnittää huomiota kunnan koko väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Nostoja indikaattoreiden tuloksista:

Lapset, nuoret, perheet:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa on TEA-viisarin mukaan vähentynyt.
- Lasten ja nuorten lihavuus on lisääntynyt.
- Lastensuojelun avohuollon asiakkaat 18-24-vuotiaat prosentuaalinen osuus on kasvanut vuoteen 2021 verrattuna.
- Koulutuksen ulkopuolelle peruskoulun jälkeen jääneet 17-24-vuotiaat, prosenttiosuus vastaavan ikäisestä väestöstä on lisääntynyt

Aikuiset:

- Työttömiä työnhakijoiden määrä on kasvanut, joulukuussa 2022 oli 8,3 %, vuonna 2021 vastaava luku oli 7,9 %.
- Pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien osuus on hieman kasvanut kaikista alueella asuvista ulvilalaisista.

Ikääntyneet:

- Vuoden 2022 lopussa kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä on kasvanut.
- Ikääntyneistä saatavilla vähän indikaattoritietoa

Huomioitavaa:

Lapset, nuoret, perheet:

- Terveystilansa huonoksi kokevien 8. ja 9. luokan oppilaiden prosentuaalinen osuus on pienentynyt.
- Kasvatus- ja perheneuvola käynnit ovat vähentyneet.
- Ulvilassa kiinnitetään huomiota kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastamiseen.
- Huoltosuhte on hieman parantunut, se mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeläisiä, sitä korkeampi on huoltosuhteen arvo.
- Lapsiperheiden osuus kaikista perheistä on kasvanut (huom. ei kerro lapsiperheiden kokonaismäärästä).

Aikuiset:

- Ulvilassa mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa 25-64v. osuus on vähentynyt noin 3%,
- Työkyvyttömyyseläkkeillä olevien 25 -64vuotiaiden määrä on vähentynyt ja on vertailukuntiin nähden paremmalla tasolla.

Ikääntyneet:

- Hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä kaatumisten takia ovat vähentyneet

JOHDANTO

Kuntalain (2015) mukaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen on kunnan perustehtävä. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6§ velvoittaa kunnan (Finlex) edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveysterveystoimet siirtyivät hyvinvointialueiden järjestettäväksi (1.1.2023 alkaen), HYTE-yksikkö laatii yhteistyössä muiden toimijoiden ja verkostojen kanssa, laajan alueellisen hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman valtuustokausittain. Vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy myös kunnilla. Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt sekä monet muut kunnan tehtävät.

Kuntien HYTE-kerroin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kunnille rahallinen kannuste hyvin tehtyyn ja tuloksekkaaseen hyvinvointityöhön. Ensimmäisen kerran kunnille se jaetaan vuoden 2023 alusta. Kunnan saama summa lasketaan seuraavasti: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta x kunnan asukasluku x kunnan hyte-kerroin / koko maan hyte-kerroin, joka vuonna 2023 on 67.

HYTE-kerroin muodostuu kahdesta indikaattorista (kts.kuva alla), joiden perusteella mitataan kunnan terveyden edistämisen toimenpiteiden muutosta ja nykytilaa. HYTE-kertoimen arvo on 0 - 100 välillä. Se lasketaan tulosindikaattoreista kahden viimeisimmän vuoden tai mittausajankohdan erotuksena kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet. Kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa indikaattoreihin.

Kunnan hyvinvointikertomus

Kaupunki strategian pohjaksi tarvitaan tietoa asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä sekä siitä, miten hyvin palvelujärjestelmä vastaa hyvinvoinnin haasteisiin. Hyvinvoivat ja terveet asukkaat ovat hyvinvoivan kunnan ja alueellisen yhteistyön perusta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen pitää näkyä kunnan ja maakunnan kaikessa päätöksenteossa ja toiminnassa. Ylin johto vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä kunnassa että maakunnassa.

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti on tiivis kuvaus hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä kunnassa. Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ovat osa kunnan strategista johtamista. Ne ovat työvälineitä, joilla voi suunnitella, seurata, arvioida ja raportoida kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma tehdään kerran valtuustokaudessa ja siinä määritellään pitkän aikavälin tavoitteet. Valtuusto käsittelee kerran vuodessa hyvinvointikertomuksen vuosiraportin, jolla arvioidaan ja seurataan asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Hyvinvointikertomus prosessina

VALTUUSTOKAUSITTAIN TOISTUVA SYKLI

VIISITTAIN TOISTUVA SYKLI

Huomioi

Valtuustokauden lopussa laaja hyvinvointikertomus kuvaa hyvinvoinnin tilaa, kokoaa tehdyn työn ja ehdottaa pitkän aikavälin tavoitteet seuraavalle valtuustolle. Uusi valtuusto tarkentaa laajan hyvinvointikertomuksen vuosittaiset tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista.

Hyvinvointikertomustyö onnistuu vain yhdessä tekemällä

Vuoden 2022 hyvinvointikertomuksen vuosiraportin on laatinut hyvinvointikoordinaattori ja hyvinvointityöryhmä, joka Ulvilassa on nimetty **HYVE** hyvinvoinnin & yhteiselon työryhmäksi. Ulvilassa on aloittanut 2023 hyvinvointikoordinaattori, joka huolehtii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyöstä kunnan eri sektoreiden, muiden toimijoiden sekä alueellisten toimijoiden kanssa.

Monialaisen työn avulla

- saadaan kaikki hajallaan oleva tieto kunnan elinvoimasta, kuntalaisten hyvinvoinnista ja toimintakyvystä
- tiedon tulkinta onnistuu
- kaikki toimijat hyväksyvät tavoitteet, jotka syntyvät kertomuksen tuloksena
- kaikki toimijat sitoutuvat toimenpiteisiin.

(Lähde:THL)

Hyvinvoitiedon pohjalta asetetaan yhteiset tavoitteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja eriarvoisuuden vähentämiseksi. Ulvilan ensimmäinen laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma laaditaan vuoden 2024 alun aikana.

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2022

Vuosi 2022 oli jälleen yleisesti ottaen poikkeuksellinen. Vuonna 2022 koronaviruksen vaikutukset alkoivat lieventyä suuren rokotuskattavuuden johdosta. Viimeistään huomion koronalta vei helmikuussa 2022 käynnistynyt Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Sodalla Ukrainassa on ollut vaikutuksensa koko maailman poliittiseen järjestykseen. Sodalla on ollut voimakkaita vaikutuksia myös meillä Suomessa.

Ukrainalaisia pakolaisia on tullut myös Ulvilaan. Kaupunki on järjestänyt kevästä 2022 valmistavaa opetusta ukrainalaisille lapsille. Ukrainan sota vaati myös kuntia valmistelevaan varautumistaan tarkemmin taas uudesta näkökulmasta. Energian tuonnin loppuminen Venäjältä sai energiakriisin aikaiseksi Euroopassa. Pahimmat uhkakuvat sähkön riittävydestä eivät kuitenkaan ole toteutuneet. Vaikutukset ovat näkyneet ennen kaikkea sähkön hinnassa. Kuluttajahinnat nousivat 2022 keskimäärin noin 7 prosenttia. Inflaatio on ollut nopeinta sitten 1980-luvun ja ostovoiman lasku jyrkintä sitten 1970-luvun.

Ulvila on elinvoimainen ihmisen kokoinen kaupunki, jossa asukkaiden on hyvä elää turvallisesti ja yhteisöjen toimia aktiivisesti.

Uvilan asukasluku 31.12.2022 oli Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan 12 596. Vuoteen 2011 verrattuna asukasluku on vähentynyt 975 asukkaalla eli 7, prosenttia. Vuoden 2022 aikana Ulvilan asukasluku väheni 73 henkilöllä. Ulvilan väestöllinen huoltosuhde vuonna 2021 oli 76,9. Satakunnassa vastaava luku oli 72,9 ja koko maassa keskimäärin 62,4. Vuonna 2010 huoltosuhde oli Ulvilassa 59,0, Satakunnassa 57,3 ja koko maassa keskimäärin 51,6

Työministeriön tilastojen mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden 2022 joulukuussa koko maassa 9,8 % ja Satakunnassa 10,0 %. Ulvilassa työttömiä työnhakijoita joulukuussa 2022 oli 8,3 %, vuonna 2021 vastaava luku oli 7,9 %. Ulvilassa olevien yritysten määrä on lisääntynyt tasaisesti. Vuonna 2022 Ulvilassa aloitti 56 uutta yritystä, joista 31 yritysneuvonnan kautta. Lopettaneita yrityksiä oli 26. Ulvilassa olevien työpaikkojen määrä vuonna 2021 oli yhteensä 3 664. Työpaikoista alkutuotannon osuus oli 3,5 %, jalostuksen 34,5 % ja palvelujen 60,1. Ulvilan työpaikkaomavaraisuus oli 73,6 % vuonna 2020.

Talousarviovuoden 2022 aikana valmisteltiin Ulvilan kaupungin uusi kaupunkistrategia 2030. Strategian tavoitteina on pyrkiä vaikuttamaan Ulvilan väestökehitykseen, kaupungissa toimivien yritysten määrään ja yksityisen sektorin työpaikkakehitykseen sekä tavoitella Satakunnan onnellisimpia ja osaavimpia lapsia ja nuoria sekä terveimpiä kuntalaisia Satakunnassa. Vuonna 2022 on aloitettu myös perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksen tekeminen, jolla pyritään ennakoimaan tulevaisuuden muutoksiin palvelutarpeeseen.

Yhteistoiminta-aluetta koskevan sopimuksen mukaan yhteistyössä olevien kuntien sosiaalitoimen ja perusterveydenhuollon palvelut järjestetään erikseen hyväksyttävän palvelusuunnitelman mukaisesti. Perusturvan yhteistoiminta-alueen talousarvion mukaan Ulvilan maksuosuus perusturvan palveluista vuonna 2022 on 26,3 milj. euroa, mikä on 3,3 % ja 0,8 milj. euroa enemmän kuin perusturvan vuoden 2021 talousarvioon sisältyvä Ulvilan ennakkolaskutus.

Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä siirtyy kunnilta itsehallinnollisille hyvinvointialueille vuonna 2023. Kuntien vastuulla säilyy asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Tuloksissa **Muutos%** kertoo:

Indikaattoriarvon suhteellinen muutos (ilmaistaan prosentteina). Ympyrän kehän vahvuus ilmaisee muutoksen voimakkuutta. Ympyrän liikennevaloväri määräytyy tapahtuneen muutoksen ja indikaattorin arvotuksen perusteella. Ympyrän harmaa väri on merkki siitä, että indikaattoria ei ole arvotettu. Alle viiden prosentin muutosta esitetään harmaalla vaakanuolella. Viemällä hiiren osoittimen indikaattoriarvon päälle näet aikavälin, jolta muutos on laskettu. Aikaväli vaihtelee laajan kertomuksen ja vuosiraportin mukaisesti.

Tuloksissa **Suunta** kertoo:

Indikaattoriarvon kehitys viime vuosina. Suuntakuvaajan liikennevaloväri määräytyy tapahtuneen muutoksen ja indikaattorin arvotuksen perusteella. Alle viiden prosentin muutoksessa suuntakuvaaja esitetään harmaana.

Tuloksissa **Vertailu** kertoo

Vilmeisin indikaattoriarvo omassa organisaatiossa ja vertailuorganisaatioissa sekä tämän mukainen järjestys ja vertailu. Vertailuorganisaatioiden palkkien liikennevalovärit kertovat oman organisaation tilanteesta suhteessa vertailuorganisaatioihin, mikäli vertailuasetuksista valittuna vertailun suuntana on Organisaatio suhteessa vertailuorganisaatioihin. Vastaavasti värit kertovat vertailuorganisaation tilanteesta suhteessa omaan organisaatioon, mikäli vertailun suunnaksi on valittu Vertailuorganisaatiot suhteessa organisaatioon.

Jos vertailuun ei piirry kuvaajia, tämä johtuu siitä, että erot ovat niin suuria ettei niitä voida esittää. Tulokset näkyvät kuitenkin valitsemalla "Näytä indikaattorikuvaaja" indikaattorin nimen kohdalta.

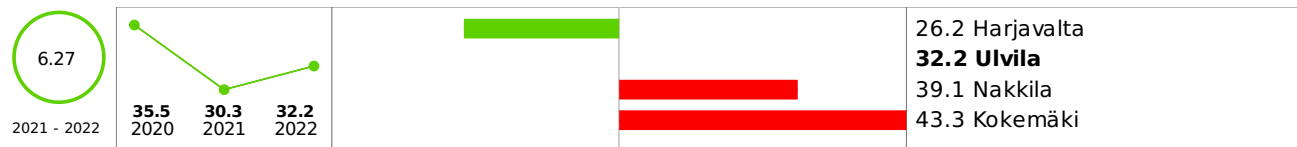
Talous

Tulot

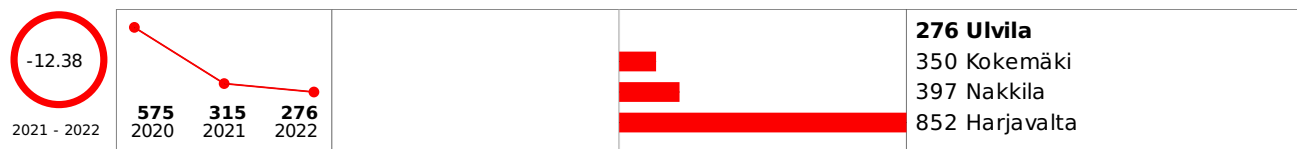
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

Valtionosuudet, % nettokustannuksista

Vuosikate, euroa / asukas

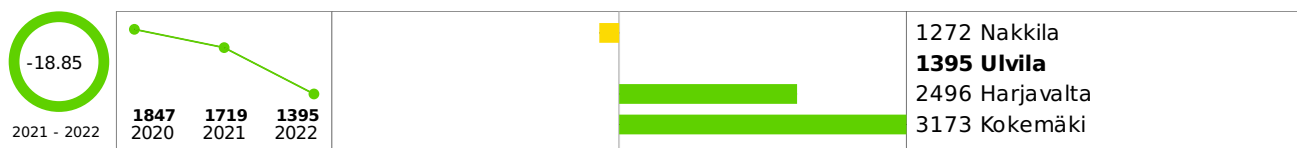
Indikaattori ilmaisee kuntien vuosikatteen euroina asukasta kohti (absoluuttinen luku tuhansina euroina). Vuosikate osoittaa sen tulo-rahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että tulo-rahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen.

Vuosikate, % poistoista

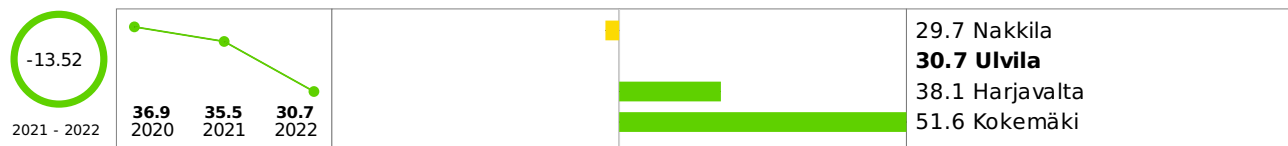

Poistot kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa poistot (korvausinvestoinnit), kunnan ei tarvitse velkaantua, realisoida käyttöomaisuuttaan tai pitkäaikaisia sijoituksiaan tai vähentää toimintapääomaansa pitääkseen palvelujen tuotantovälineet toimintakunnossa. Jos vuosikate jää negatiiviseksi, tulo-rahoitus ei riitä edes juokseviin menoihin.

Lainakanta 31.12., euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

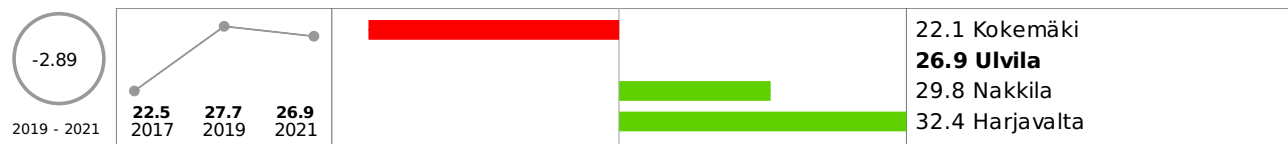
Indikaattori ilmaisee kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Verotulot, euroa / asukas

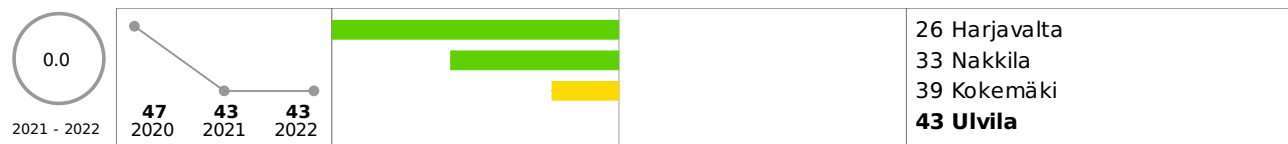
HYTE-kerroin

Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu. Mikäli kunnassa on noin 100 vastaajaa, muodostaa yksi vastaaja yhden prosenttiyksikön. Muutoksen tulisi olla pienessä (alle 100 vastaajan) kunnissa vähintään 5 prosenttiyksikköä, jotta siihen kannattaa kiinnittää huomiota. Suuremmissa kunnissa jo 2 prosenttiyksikön muutos on merkittävä.

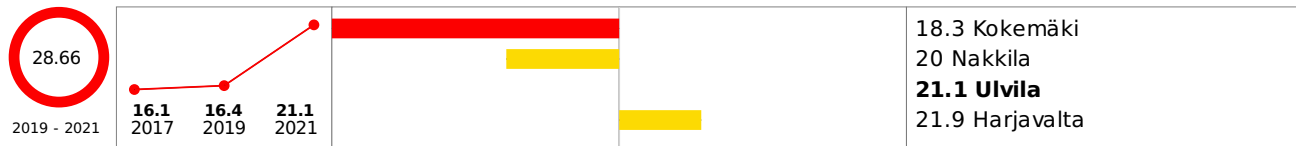
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori

Indikaattori ilmaisee kahden viimeisimmän mittauksen välillä tapahtuneen muutoksen terveydentilansa keskinäiseksi, melko huonoksi tai huonoksi kokevien peruskoulun 8.- ja 9.-luokkalaisten prosenttiosuudessa kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Jokaisen tulosindikaattorin kohdalla kaikkien kuntien suurimmasta erotuksesta tulee arvo, jolla tulosindikaattorista saa sata pistettä ja kaikkien kuntien pienimmästä erotuksesta arvo, jolla tulosindikaattorista saa nolla pistettä. Loput pistemäärät nollan ja sadan pisteen välillä määräytyvät sen mukaan, mihin kohtaan erotusten vaihteluväliä kunnan erotus osuu. Jos osuus on 5 prosenttia tai alle, muutosta ei enää edellytetä, vaan kunta saa tästä indikaattorista 100 pistettä.

Vanhempien työttömyydellä ja erityisesti äidin koulutuksella on yhteys peruskouluikäisten koettuun terveyteen siten, että pelkän peruskoulun suorittaneiden äitien lapset kokevat terveytensä huonommaksi kuin kouluttautuneempien äitien lapset. Fyysisen kuntonsa hyväksi tuntevat kokevat myös terveydentilansa useammin hyväksi.

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee painoindeksiin perustuen ylipainoisten peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.

Ylipainon raja määrittyy iän ja sukupuolen mukaan. 18-vuotiailla ja sitä vanhemmilla raja on 25 kg/m². Nuoremmilla ikäryhmillä raja on pienempi, esimerkiksi 14-vuotiailla pojilla 22,62 kg/m² ja tytöillä 23,34 kg/m².

Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori

Indikaattori ilmaisee kahden viimeisimmän mittauksen välillä tapahtuneen muutoksen painoindeksiin perustuen ylipainoisten peruskoulun 8.- ja 9.-luokkalaisten prosenttiosuudessa kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Jokaisen tulosindikaattorin kohdalla kaikkien kuntien suurimmasta erotuksesta tulee arvo, jolla tulosindikaattorista saa sata pistettä ja kaikkien kuntien pienimmästä erotuksesta arvo, jolla tulosindikaattorista saa nolla pistettä. Loput pistemäärät nollan ja sadan pisteen välillä määräytyvät sen mukaan, mihin kohtaan erotusten vaihteluväliä kunnan erotus osuu. Jos osuus on 5 prosenttia tai alle, muutosta ei enää edellytetä, vaan kunta saa tästä indikaattorista 100 pistettä.

Lasten ja nuorten lihavuus aiheutuu energian saannin ja kulutuksen välisestä epätasapainosta. Kouluruokailulla voidaan vaikuttaa nuoren ruokaan liittyviin tietoihin, taitoihin, asenteisiin ja valintoihin sekä edistää hänen tervettä kasvuaan ja kehitystään. Päiväkotien ja koulujen liikunnan määrällä ja laadulla taas on merkittävä vaikutus lasten liikunta-aktiivisuuteen.

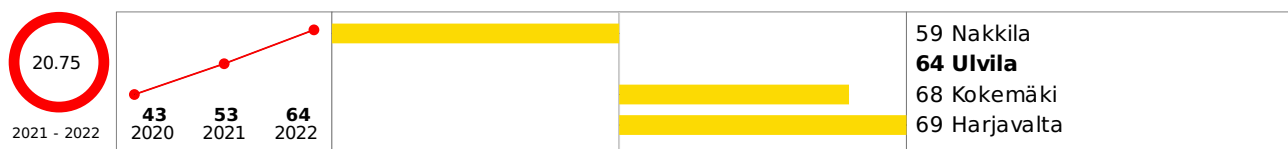
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17 - 24-vuotiaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Koulutuksen ulkopuolelle jääneillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka ko. vuonna eivät ole opiskelijoita tai joilla ei ole tutkintokoodia eli ei perusasteen jälkeistä koulutusta.

Väestötietona käytetään keskiväkilukua.

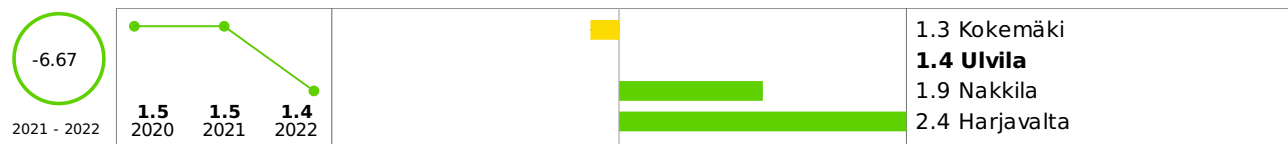
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

Yhteiskuntaan ja työelämään kiinnittyminen on vaikeampaa niille nuorille, jotka eivät peruskoulun jälkeen suorita toisen asteen koulutusta. Hyvinvointiongelmien tiedetään usein kasautuvan: peruskoulun jälkeistä jatkotutkintoa vaille jäävillä nuorilla on enemmän toimeentulon ja mielenterveyden ongelmia. Yhtenä syynä koulutuksen ulkopuolelle jäämisessä voi olla nuoren päihteiden käyttö. Koulutuksen ulkopuolelle jääminen voi vastaavasti altistaa päihteiden käytön lisääntymiselle.

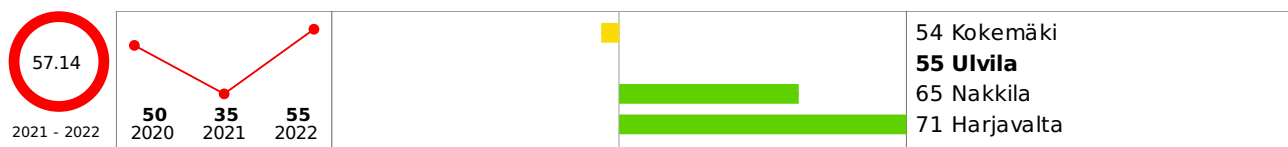
Nuorten syrjäytymisen ehkäisy on tärkeää. Nuorten yhteiskuntatakuusta, koulutustakuusta ja nuorten aikuisten osaamishjelmasta on vuoden 2013 alusta lukien käytetty käsitettä nuorisotakuu. Nuorisotakuuseen kuuluva koulutustakuu takaa jokaiselle peruskoulun päättäneelle koulutuspaikan joko lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa. Tutkinnon suorittaminen lisää nuoren mahdollisuuksia saada työtä. Nuorten koulutustakuun myötä koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17 - 24-vuotiaiden nuorten osuus on vähentynyt.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

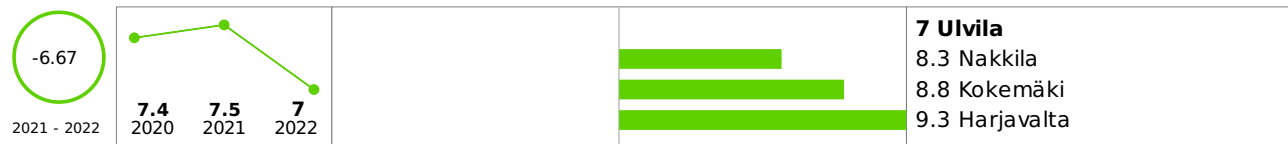
Indikaattori ilmaisee toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvien 25 - 64-vuotiaiden (viitehenkilö ja puoliso) pitkäaikaisasiakkaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä kalenterivuoden aikana. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

Toimeentulotuki-indikaattori kertoo, kuinka suuri osuus parhaassa työssä olevasta väestöstä on toimeentulotuen piirissä pitkäaikaisesti. Toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkaissa ovat mukana ne 25 - 64-vuotiaat asiakkaat, jotka ovat toimeentulotukirekisterin mukaan saaneet kalenterivuoden aikana toimeentulotukea vähintään kymmenenä kuukautena. Heidän lukumääränsä on suhteutettu 25 - 64-vuotiaiden lukumäärään vuoden lopussa. Tiedot toimeentulotukirekisteriä varten saadaan kuntien sosiaalitoimelta. Toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkaiden osuus väestöstä mittaa paremmin todellista köyhyyttä kuin kaikkien toimeentulotukiasiakkaiden osuus väestöstä. Köyhyyden ehkäisy edellyttää useiden eri hallinnonalojen toimia ja yhteistyötä. Parhaita keinoja köyhyyden ehkäisemiseen ovat koulutus, työllisyyden edistäminen sekä kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien turvaaminen. Köyhyyttä voidaan ehkäistä myös estämällä asuinalueiden eriytymistä kaavoituksen ja kaupunkisuunnittelun keinoin.

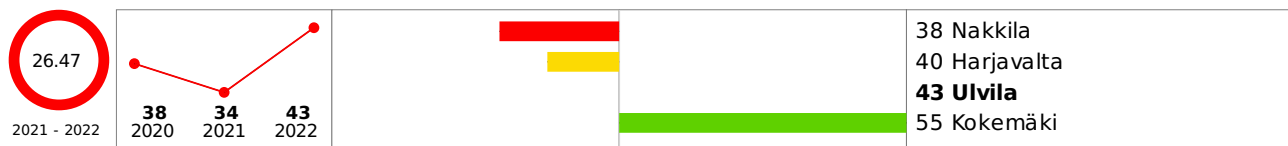
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee työkyvyttömyyseläkettä vuoden lopussa saaneiden 25 - 64-vuotiaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä.

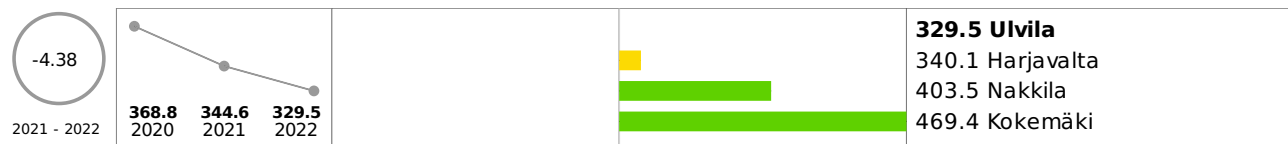
Indikaattorin sisältöä tulkittaessa on otettava huomioon yksilöllisen varhaiseläkkeen ikärajojen muutokset sekä muiden etuuksien vaikutus työkyvyttömyyseläkkeiden käyttöön erityisesti vanhimmissa ikäryhmissä (työttömyyseläke ja ns. eläkeputki, julkisen sektorin ammatilliset vanhuuseläkeiät, osa-aikaeläke).

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

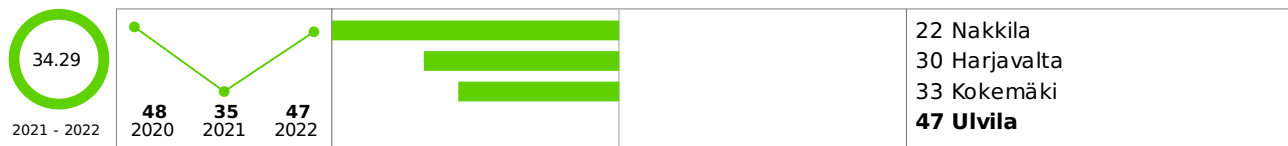
Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä. Yksilölliset varhaiseläkkeet sisältyvät työkyvyttömyyseläkkeisiin. Tilastossa ovat mukana henkilöt, jotka saivat työkyvyttömyyseläkettä joko työeläke- tai kansaneläkejärjestelmästä tai molemmista järjestelmistä. Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen ilmaisee pitkäaikaista tai pysyvää työkyvyttömyyttä. Yleisimmät sairausryhmät sen taustalla ovat mielenterveyden häiriöt ja tuki- ja liikuntaelinten sairaudet, yksittäisistä sairauksista masennus ja selkäsairaudet. Työkyvyttömyys ilmentää vain osin sairastavuutta, sillä eläkkeelle hakeutumiseen vaikuttavat myös mm. henkilön taloudellinen tilanne ja työttömyys. Sekä mielenterveyden häiriöt että tuki- ja liikuntaelinten sairaudet ovat yhteydessä liian vähäiseen liikuntaan, ylipainoon ja tupakointiin. Näihin kunta pystyy vaikuttamaan luomalla edellytyksiä liikunnalle, tarjoamalla laadukkaita ravitsemus- ja ruokapalveluita sekä huolehtimalla paikallisesta toiminnasta tupakoinnin vähentämiseksi.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

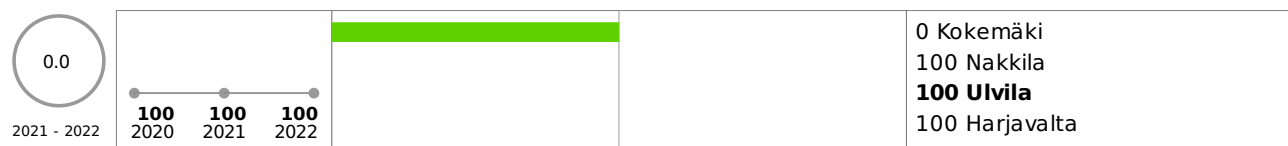
Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kaatumisen tai putoamisen vuoksi sairaanhoitoa saaneiden 65 vuotta täyttäneiden potilaiden hoitajaksojen lukumäärän kymmentä tuhatta vastaavanikäistä asukasta kohti. Väestötietona käytetään keskiväkilukua. Sairaalahoido sisältää sekä julkisen sektorin (kunnat, kuntayhtymät ja valtio) että yksityisen sektorin järjestämän sairaalahoidon

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

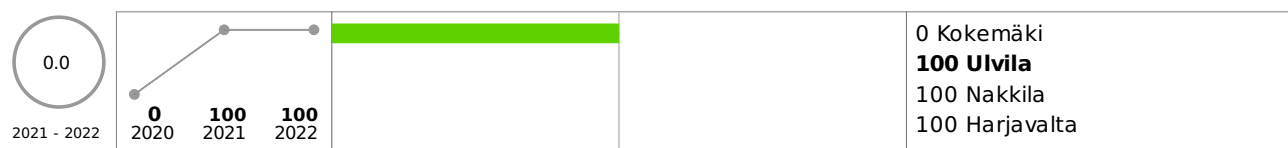

Indikaattori ilmaisee kahden viimeisimmän mittauksen välillä tapahtuneen muutoksen vuoden aikana kaatumisen tai putoamisen vuoksi sairaanhoitoa saaneiden 65 vuotta täyttäneiden potilaiden hoitajaksotien lukumäärässä kymmentä tuhatta vastaavan ikäistä asukasta kohti. Jokaisen tulosindikaattorin kohdalla kaikkien kuntien suurimmasta erotuksesta tulee arvo, jolla tulosindikaattorista saa sata pistettä ja kaikkien kuntien pienimmästä erotuksesta arvo, jolla tulosindikaattorista saa nolla pistettä. Loput pistemäärät nollan ja sadan pisteen välillä määräytyvät sen mukaan, mihin kohtaan erotusten vaihteluväliä kunnan erotus osuu. Jos osuus on 230 hoitajaksota tai vähemmän 10 000 vastaavan ikäistä asukasta kohti, muutosta ei enää edellytetä, vaan kunta saa tästä indikaattorista 100 pistettä.

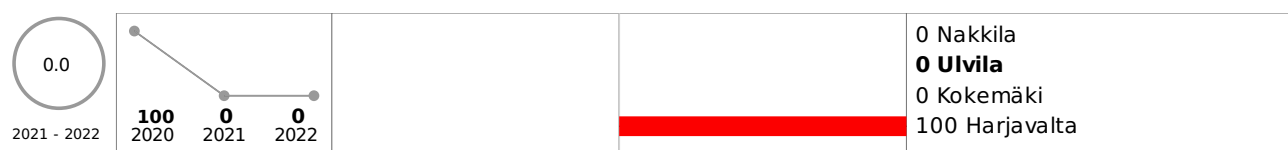
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

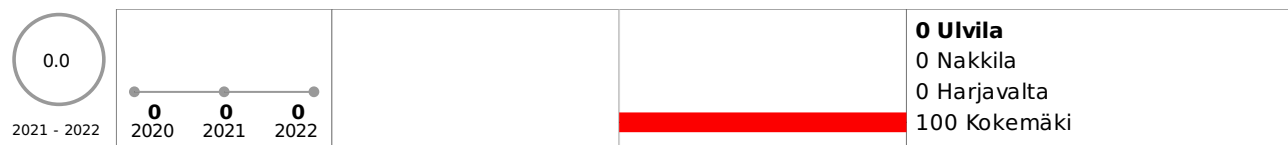
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

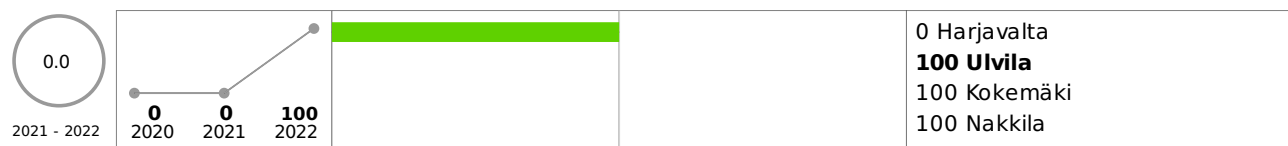
Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

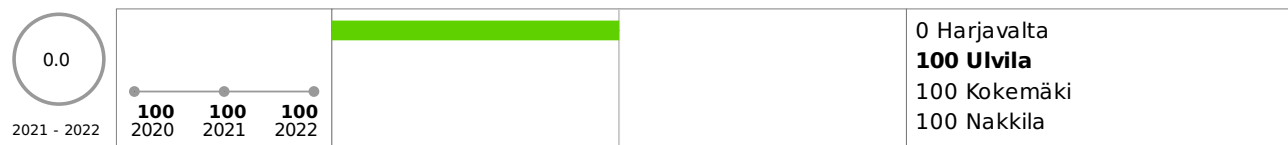
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

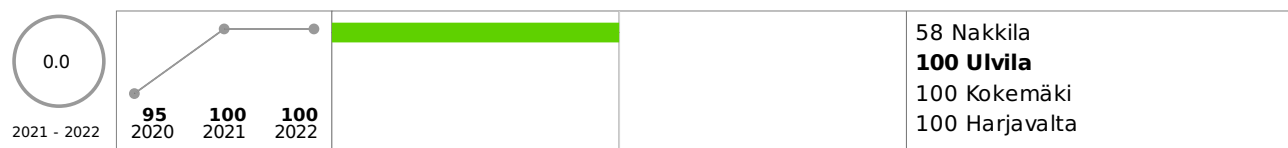
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

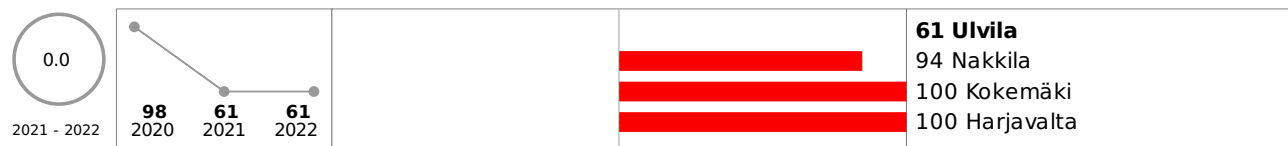

Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

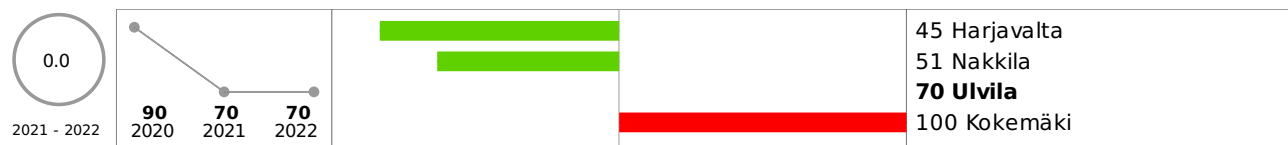

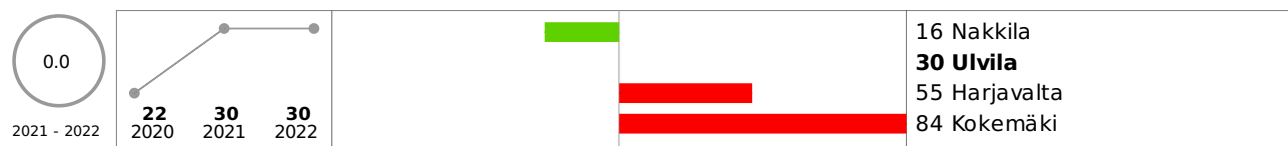
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

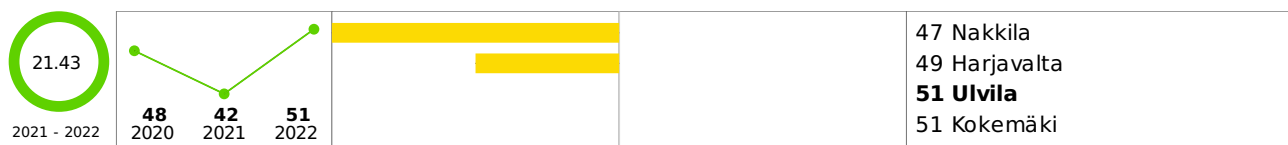
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnyksiä - TEA, pistemäärä

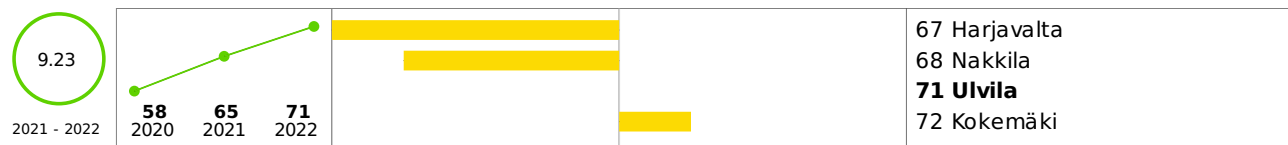

Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

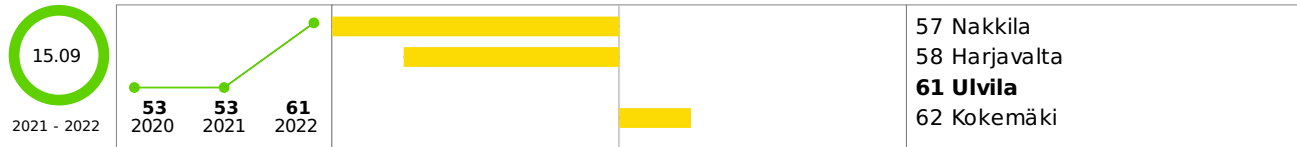
Indikaattori ilmaisee tulosindikaattoreiden asteikolle 0 - 100 skaalattujen pistemäärien keskiarvo.

Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

Indikaattori ilmaisee prosessi-indikaattoreiden keskiarvo asteikolla 0 - 100.

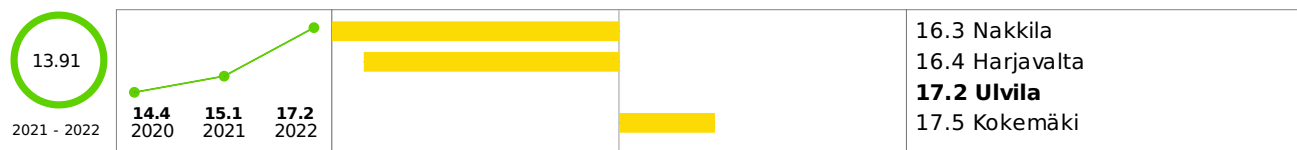
HYTE-kerroin, 0 - 100

Indikaattori ilmaisee HYTE-kertoimen asteikolla 0 - 100 eli keskiarvo tulosindikaattoreiden keskiarvosta ja prosessi-indikaattoreiden keskiarvosta.

Kunnan saama summa lasketaan seuraavasti: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta x kunnan asukasluku x kunnan hyte-kerroin / koko maan hyte-kerroin, joka vuonna 2023 on 67.

HYTE-kerroin euroa / asukas

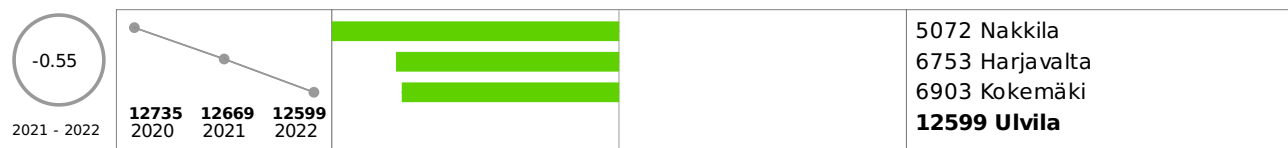
HYTE-kerroin, 1 000 euroa

Elinvoima

Väestö

Väestö 31.12.

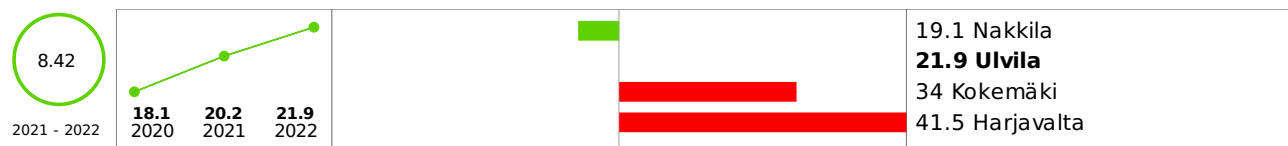
Indikaattori ilmaisee kunnassa vakinaisesti asuvan väestön (miehet ja naiset yhteensä) lukumäärän vuoden viimeisenä päivänä. Ne henkilöt, joilla väestötietojärjestelmän mukaan oli kotipaikka Suomessa vuoden lopussa, kuuluvat väestöön kansalaisuudestaan riippumatta, samoin ne Suomen kansalaiset, jotka asuvat tilapäisesti ulkomailla.

Huoltosuhte, demografinen

Demografinen (tai väestöllinen) huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15 - 64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on.

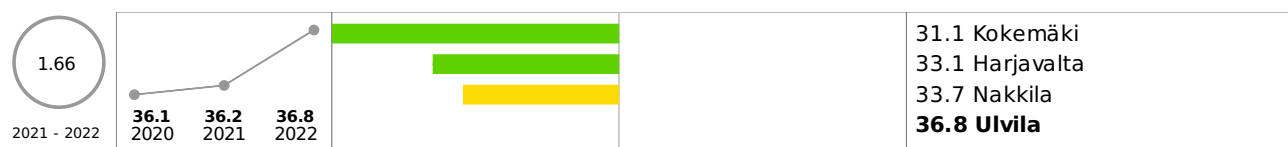
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee muuta kuin Suomen virallisia kieliä (suomi, ruotsi ja saame) äidinkielenään puhuvien osuuden tuhatta asukasta kohti. Muuta kuin suomen virallisia kieliä äidinkielenään puhuvien ryhmä sisältää lisäksi tapaukset, joissa kieli on tuntematon.

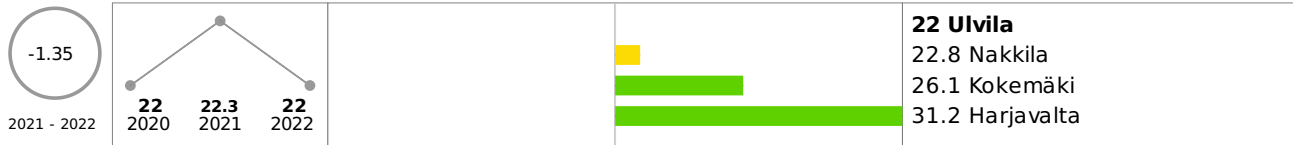
Väestöllä tarkoitetaan kunnassa vakinaisesti asuvaa väestöä. Ne henkilöt, joilla väestötietojärjestelmän mukaan oli kotipaikka Suomessa 31.12.2003, kuuluvat väestöön kansalaisuudestaan riippumatta, samoin ne Suomen kansalaiset tai ulkomaalaiset, jotka asuvat tilapäisesti ulkomailla. Ulkomaalaisella on kotipaikka Suomessa, jos hänen oleskelunsa on tarkoitettu kestävänsä tai on kestänyt vähintään yhden vuoden.

Lapsiperheet, % perheistä

Indikaattori ilmaisee lapsiperheiden osuuden prosentteina kaikista perheistä. Lapsiperheiksi luokitellaan perheet, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia.

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

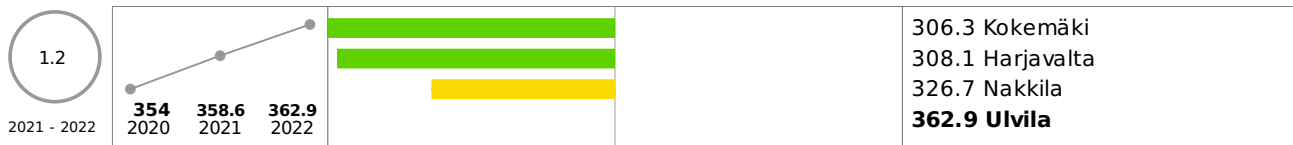

Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista

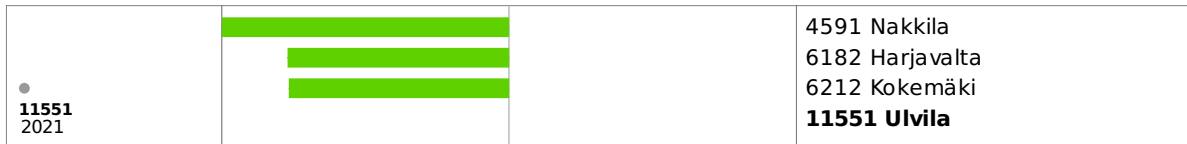
Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asunnossa vakinaisesti asuvat henkilöt.

Koulutustasomittain

Indikaattori ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettujen korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti.

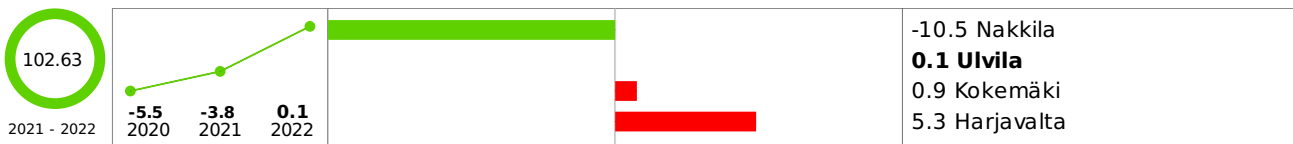
Väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

Indikaattori ilmaisee ennusteen vuoden 2030 lopun väkiluvusta. Ennusteen lähtöväkilukuina ovat olleet vuoden 2020 lopun väkiluvut 1-vuotiskäryhmittäin sukupuolen mukaan. Tilastokeskuksen käyttämä väestöennustemenetelmä on ns. demografinen komponenttimalli, jossa väestön tuleva määrä ja rakenne lasketaan ikäryhmittäisten syntyvyys-, kuolevuus- ja muuttokerrointen avulla. Kertoimet on laskettu viime vuosien väestönkehityksen perusteella.

Ennuste on laskettu syyskuussa 2021. Kertoimet on laskettu viime vuosien väestönkehityksen perusteella.

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee kuntien välisen nettomuuton tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään keskiväkilukua. Nettomuutto saadaan vähentämällä alueelle muuttaneista (tulomuuttajat) alueelta pois muuttaneet (lähtömuuttajat). Näin nettomuutto on positiivinen, jos alueelle on muuttanut enemmän kuin alueelta on muuttanut pois.

Elinvoima

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan ekvivalentin rahatulon (uudistetulla OECD-skaalalla laskien) mediaanista kunakin vuonna.

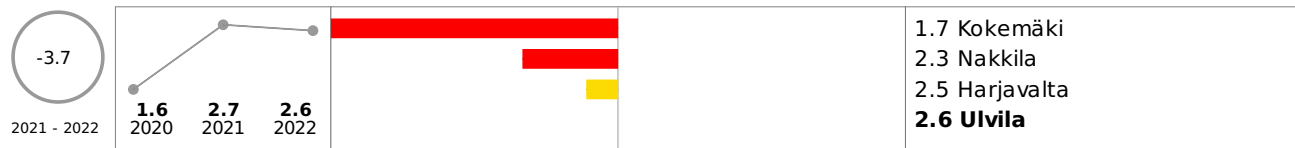
Lasten pienituloisuusaste

Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaitten henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista henkilöistä.

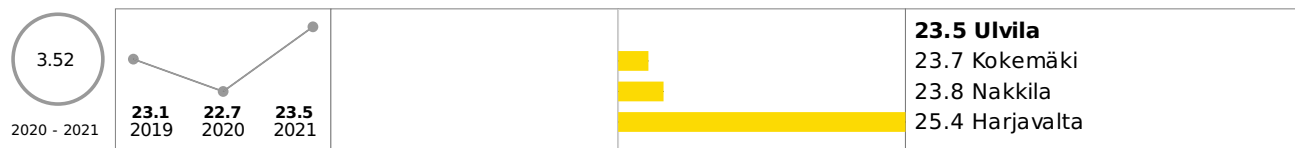
Mikäli alle 18-vuotiaiden pienituloisuusaste on korkeampi kuin väestön yleinen pienituloisuusaste, lapsiperheiden suhteellinen tuloasema on keskimääräistä heikompi.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

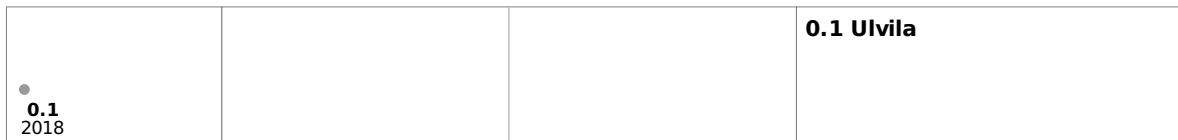
Indikaattori kertoo kuinka suuri osuus nuorista on pitkäaikaisesti toimeentulotuen piirissä. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneet nuoret ovat usein syrjäytymisvaarassa olevia. Heidän elämäntilannettaan pyritään parantamaan erilaisin sosiaalityön menetelmin.

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Gini-kerroin on yksi yleisimmin käytetyistä tuloerojen mittareista. Gini-kertoimessa tuloerojen taso on kiteytetty yhteen lukuarvoon, mikä voi vaihdella nollan ja yhden välillä. Gini-kertoimen arvot esitetään usein myös sadalla kerrottuna, jolloin kertoimen maksimiarvo on 100. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako on.

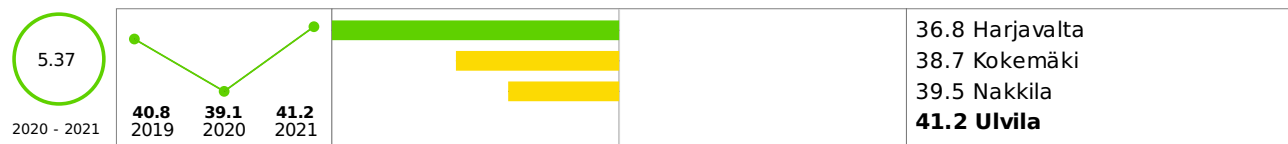
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Toimeentulotuki voi olla perustoimeentulotukea, täydentävää toimeentulotukea, ehkäisevää toimeentulotukea tai kuntouttavan työtoiminnan tukena maksettavaa toimintarahaa tai matkakorvausta.

Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa.

Työlliset, % väestöstä

Työllisiksi luetaan 15-74 -vuotiaat henkilöt, jotka laskentaviikolla 25.-31.12. tekivät yhtenäkin päivänä ansiotyötä tai olivat tilapäisesti työstä poissa. Tieto työllisyydestä perustuu työeläke- ja veroviranomaisten tietoihin. Vuoden viimeisenä työpäivänä työttömänä työministeriön työnhakijarekisterin mukaan olleet on kuitenkin riippumatta muusta toiminnasta ko. viikolla määritelty työttömiksi.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Pitkäaikaisasiakkaiden osuus väestöstä mittaa paremmin todellista köyhyyttä kuin kaikkien toimeentulotukiasiakkaiden osuus väestöstä. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden kohdalla korostuu myös kasautuva syrjäytymisriski, mihin liittyvät ilmiöinä niin pitkäaikaistyöttömyys kuin kotitalouden jäsenten ylisukupolvisen syrjäytymisen riski.

.Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa.

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA - Yhteenveto

Uvilan talous oli 2010-luvulla toteutunut pääasiassa alijäämäisesti. 2020-luvun alkuvuosina korona ja siihen liittyvät tuet ja korvaukset ovat helpottaneet kuntataloutta. Ulvilassa myös verotulot ovat kehittyneet verrattaen hyvin. Talouden näkökulmasta lähtökohdat vuodelle 2022 olivat kuitenkin haasteelliset. Vuoden 2022 talousarvio laadittiin realistisesti noin 460 000 euroa alijäämäiseksi.

HYTE-kerroin on Ulvilassa määritelty yhdeksi mittariksi, jolla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumista. Ulvilassa se on tasolla 61, mikä on vertailuna oleviin Harjavaltaan ja Nakkilaan jnkv. paremmalla ja Kokemäkeen verrattuna hieman heikommalla tasolla. HYTE-kertoimen indikaattorit muodostuvat useasta osa-alueesta. Hyte-kertoimen tulokseen kerätään tietoja mm. Kouluterveyskyselystä, mikä toteutetaan joka toinen vuosi peruskoulun 4. ja 5., 8. ja 9., lukion 1. ja 2. sekä ammatillisen koulun oppilaille sekä TEA-viisarista. Tässä raportissa on vuoden 2021 kyselyn tuloksia. Pyrkimyksenä on tarkastella ja suunnitella jatkossa jokaisen osa-alueen indikaattoriin vaikuttavaa toimintaa sekä vastata mahdollisimman tarkkaan idikaattorialueen kyselyihin (esim. TEA-

viisari), näin saadaan jatkossa parannettua HYTE-kerroin lukua Ulvilassa.

Vuodesta 2011 **työllisyysaste** (työllisten osuus 18-64 -vuotiaista) on kasvanut Satakunnassa 3,8 %-yksikköä ja Ulvilassa 4,4 %-yksikköä. Vuonna 2021 Ulvilan työllisyysaste oli 76,8 %, Satakunnan 72,6 % ja koko maan 73,4 %. Satakunnan työllisyysasteen kohenemisen taustalla vaikuttaa työkäisten määrän muutos, parantunut työllisyystilanne sekä osaaikaisena tehtävän työn lisääntyminen.

- Ulvila on elinvoimainen, josta kertoo työllisyysasteen nousu ja toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavien määrän vähentyminen. Myös verotulot ja lapsiperheiden osuus on kasvanut. Väestöennusteen mukaan Ulvilan väestö tulee kuitenkin pienenemään seuraavien vuosien aikana.
- Ulvila on - Suomen automaatiopääkaupunki, jossa eri alojen yrityksillä on hyvät edellytykset toimia. Strategian keskeisin tavoite talouden osalta on kuntakonsernin talouden tasapainottaminen.

Hyvinvointi

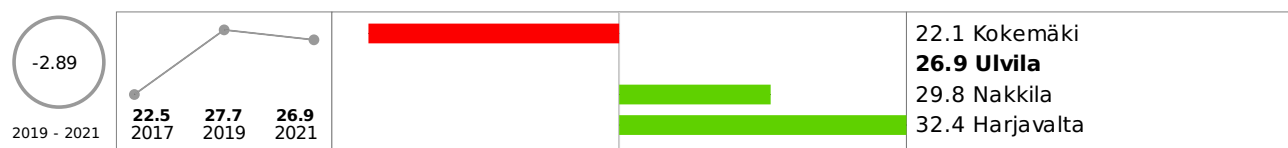
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattori ilmaisee niiden peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista kouluikäluokassa, jolla ei ole yhtään läheistä ystävää, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista.

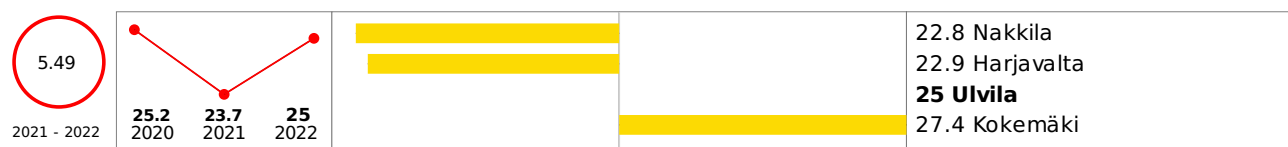
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Muutoksia tarkasteltaessa trendistä poikkeaviin yksittäisten vuosien tuloksiin täytyy suhtautua kriittisesti. Mitä pienempi kunta on sitä todennäköisempää on satunnainen vaihtelu. Mikäli kunnassa on noin 100 vastaajaa, muodostaa yksi vastaaja yhden prosenttiyksikön. Muutoksen tulisi olla pienessä (alle 100 vastaajan) kunnassa vähintään 5 prosenttiyksikköä, jotta siihen kannattaa kiinnittää huomiota. Suuremmissa kunnissa jo 2 prosenttiyksikön muutos on merkittävä.

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Lapsiasuntokunta on asuntokunta, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huoneluukuun (määritelmä vuodesta 1990 lähtien).

Palvelut

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut (-2020)

Indikaattorin lukuihin eivät sisälly varhaiskasvatuksen palveluseleitä käyttäneet lapset eivätkä lapset, jotka ovat saaneet Kelan yksityisen hoidon tukea. Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen luokitellaan varhaiskasvatus (pl. esiopetus), joka kestää yli 5 tuntia päivässä tai yli 107,5 tuntia kuukaudessa. Osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen luetaan 5 tuntia tai sen alle kestävä päivittäinen varhaiskasvatus tai 107,5 tuntia kuukaudessa tai sen alle kestävä osa-aikainen varhaiskasvatus.

Kunnan kustantamalla varhaiskasvatuksella tarkoitetaan niiden palveluiden määrää, jotka kunta on kustantanut asukkailleen. Kunnan kustantamissa palveluissa on omasta tuotannosta vähennetty myynnit ja lisätty ostot.

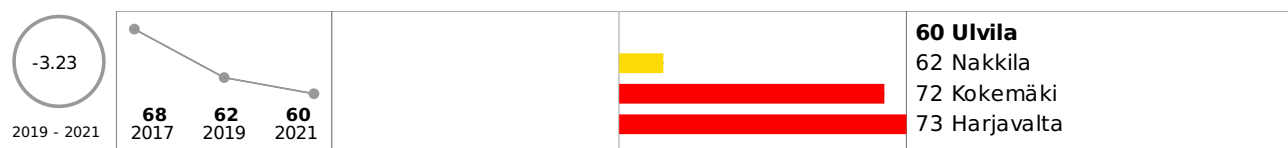
VERTAILU LUKUMÄÄRÄNÄ:

Pylvästilastokuvan Lähde: https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaka/ (viimeksi päivitetty 9.12.2022)

Tilasto sisältää päiväkotij- ja perhepäivähoitoon osallistuneet lapset. Esiopetus ja avoin varhaiskasvatustoiminta eivät sisälly lukuihin.

Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Pistemäärä kuvaa, miten hyvin terveydenedistämistä toteutuu kunnassa. Pistemäärä 100 tarkoittaa, että toiminta on kaikilta osin oletetun hyvän käytännön ja hyvän laadun mukaista.

Pistemäärä on terveydenedistämistä kuvaavien pistemäärien keskiarvo. Ulottuvuuskohtaiset pistemäärät on saatu pisteyttämällä koulun toimintaa kuvaavat tosiasialuonteiset tiedot suhteessa oletettuun hyvään käytäntöön. Koulukohtaiset tiedot on muutettu kuntatasolla koulun oppilasmäärällä painottamalla.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

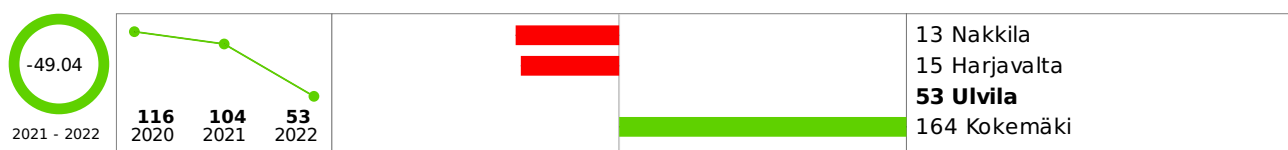
Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

Indikaattori ilmaisee lastenneuvolan fyysisten sekä etäkäyntien osuuden tuhatta 0 - 7-vuotiasta kohti. Lastenneuvolan käynnit sisältävät terveyskeskusten lastenneuvolassa tehdyt lääkärikäynnit ja käynnit muun ammattihenkilökunnan luo. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa.

Muut palvelut

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta, kunnan kustantamat palvelut

Indikaattori kuvaa sosiaalihuoltolain mukaisen kasvatus- ja perheneuvolatoiminnan peittävyttä. Kunta voi järjestää palveluja myös muiden lakien perusteella. Indikaattoria tulkittaessa onkin otettava huomioon, että palvelujärjestelmä on aina kokonaisuus ja eri kunnat valitsevat erilaisia järjestämistapoja. Yksittäisten palvelujen vertailu kuntien kesken ei siis kerro koko totuutta, sillä kunnassa voi olla panostettu muihin palveluihin

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatukseen osallistuvat pääsääntöisesti alle kouluikäiset lapset.

Uvilan kaupunki järjestää varhaiskasvatusta itse, sekä hankkii varhaiskasvatuspalveluja yksityisiltä palvelun tuottajilta palvelusetelillä. Ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta äidinkielenään ruotsia puhuville lapsille vastaa palvelusetelillä hankittavana palveluna Svenska Barnträdgården i Björneborg.

Uvilassa pyritään noudattamaan lähipalveluperiaatetta, jolloin varhaiskasvatuspalvelut tuotetaan lähimpänä kotia olevassa toimintayksikössä. Mikäli lapsi tarvitsee merkittävästi vuorohoitoa, hänen varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelunsa järjestetään keskitetysti päiväkotia PeltoWillassa. Mikäli vuorohoidon tarpeet ovat satunnaisia, järjestetään varhaiskasvatus lähiyksikössä ja rinnalla sijaishoitona vuorohoitoa PeltoWillassa

- Lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen vaihtelee perheiden valinnan, lasten lakisääteisen oikeuden mukaan. Tämä tulee ottaa huomioon paikallisten suunnitelmien laatimisessa.

Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan tytöt kokevat terveydentilaansa poikia yleisemmin keskinertaiseksi tai huonoksi.

- Ulvilassa 8. ja 9. luokan oppilailla koettu terveys on kouluterveyskyselyn (2021) mukaan prosentuaalisesti hieman parantunut edelliseen kyselyyn verrattuna.

Koetun terveyden on todettu kuvaavan nuorten hyvinvointia, toimintakykyä, terveyspalvelujen käyttöä ja terveyskäyttäytymistä. Perhetekijöillä ja terveyskäyttäytymisellä, kuten liikunnan harrastamisella, unella, tupakoinnilla

ja alkoholin käytöllä, on yhteys nuorten itsearvioituun terveyteen.

- Kouluissa, oppilaitoksissa ja opiskeluhuollossa voidaan vaikuttaa lasten ja nuorten kokemuksiin omasta terveydestä esimerkiksi yhteisöllisen opiskeluhuollon keinoin. Sen avulla edistetään oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Lisäksi lapsilla ja nuorilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon kuten koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluihin. On tärkeää kiinnittää erityistä huomiota terveytensä huonoksi tai keskinkertaiseksi kokeviin lapsiin ja nuoriin sekä ottaa huomioon lasten ja nuorten perhetausta ja mahdollinen terveydellinen riskikäyttäytyminen.

Vuoden 2022 TEA-viisarin mukaan Ulvilan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tulos(59)peruskouluissa on jonkin verran pienempi kuin vuonna 2021 (62) sen sijaan kasvatus- ja perheneuvolan käynnit alle 18-v. on vähentyneet melkein 50%:lla, huomioitava on tosin se mitä indikaattorin tulkinnassa sanotaan yksittäisen palvelun vertailusta eri kuntien kesken.

- Ulvilassa panostetaan laadukkaaseen perusopetukseen sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen. Ulvilan koulutoimi on aktiivisesti mukana kehittämässä seudullisia toimintamalleja koulutuspalvelujen tuottamisessa mm. opetushenkilöstön kehittämis- ja koulutusohjelman vakiinnuttamisessa.
- Vuonna 2022 kiinnitettiin erityistä huomiota lapsen ja nuoren kohtaamiseen ja kuuntelemiseen. Jokaisessa koulussa toimii aktiivinen oppilaskunta. Se kokoontuu säännöllisesti ja järjestää oppilaskokouksia, joissa oppilaat voivat ilmaista ajatuksiaan ja antaa palautetta koulun toiminnasta. Kokouksissa keskustellaan esim. opetussuunnitelmasta, oppimisympäristöstä ja koulun ilmapiiristä. Kouluilla järjestetään säännöllisesti kyselyitä oppilaille. Kysely on nimeltään, mitä kuuluu? -kysely. Kyselyllä saadaan palautetta ja arvioidaan oppilaiden tyytyväisyyttä kouluun. Koulun toimintaa kehitetään kyselyn vastausten pohjalta. Toisena mittarina käytetään THL:n kouluterveyskyselyä.
- Toisena tavoitteena vuonna 2022 oli osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö. Henkilöstö on menestyvän perusopetuksen tärkein voimavara. Tämän saavuttamiseksi on tärkeää tarjota henkilöstölle mahdollisuudet jatkuvaan ammatilliseen kehittymiseen, tukea heidän fyysistä ja henkistä hyvinvointiaan, luoda myönteinen työympäristö sekä tarjota selkeät tavoitteet ja palkitsemisjärjestelmät. Lisäksi henkilöstön osallistuminen päätöksentekoon, avoin viestintä ja tasa-arvoinen kohtelu ovat olennaisia tekijöitä, jotka auttavat varmistamaan, että henkilöstö on sitoutunut ja motivoitunut, mikä puolestaan edistää menestyksekkästä perusopetusta ja oppilaiden hyvinvointia. Mittarina käytetään työhyvinvointikyselyä.

Hyvinvointi

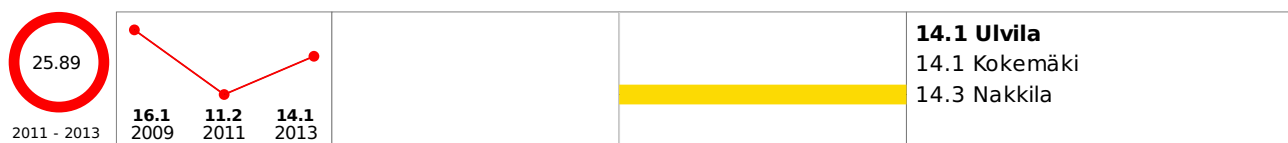
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

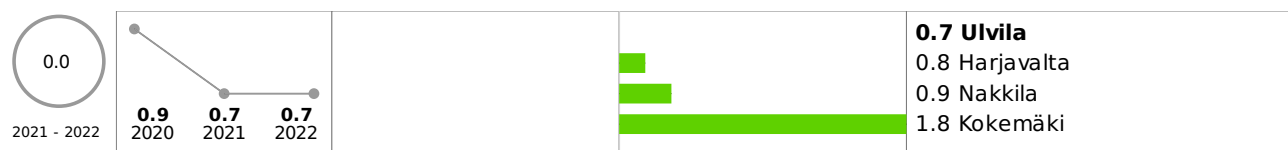

Indikaattori ilmaisee niiden lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista kouluikäluokassa, jolla ei ole yhtään läheistä ystävää, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista.

Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

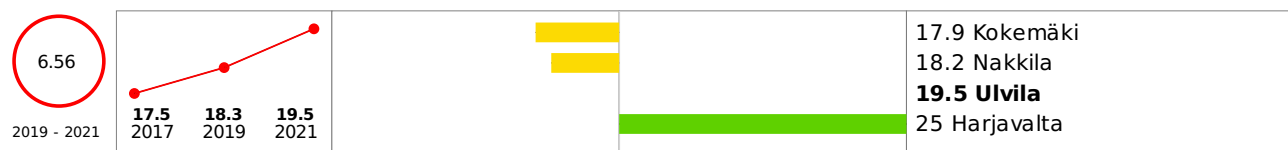
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden (F00 - F99) vuoksi työ- ja/tai kansaneläkejärjestelmästä työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuuden prosentteina 16 - 24-vuotiaasta väestöstä tilastovuoden lopussa. Työkyvyttömyyseläkkeet käsittävät toistaiseksi myönnetyt eläkkeet ja määräaikaiset kuntoutustuet. Vuonna 2007 noin puolella oli mielenterveysdiagnoosina älyllinen kehitysvammaisuus (F70 - F79).

Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä.

Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

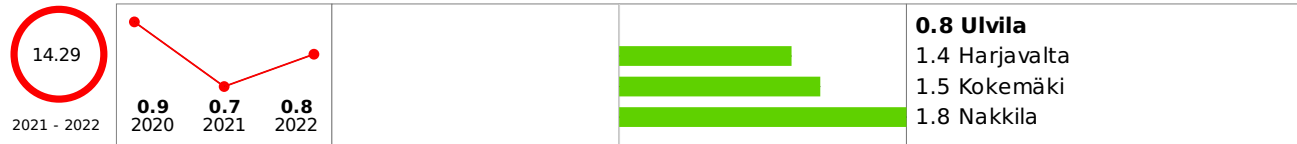
Ylipainon raja määrittyy iän ja sukupuolen mukaan. 18-vuotiailla ja sitä vanhemmilla raja on 25 kg/m². Nuoremmilla ikäryhmillä raja on pienempi, esimerkiksi 14-vuotiailla pojilla 22,62 kg/m² ja tytöillä 23,34 kg/m². (Ks. Cole ym. Establishing a standard definition for child overweight and obesity worldwide: international survey. BMJ 2000:320, 1240-45.)

Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) (-2022)

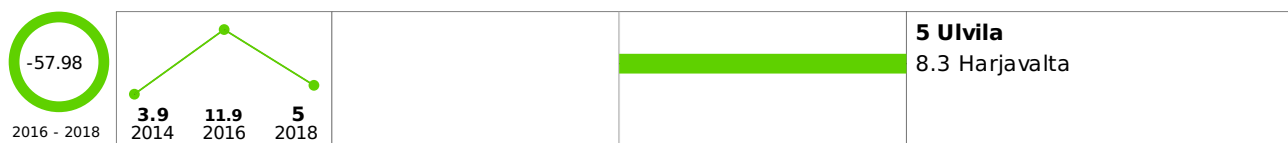
Kunnilla (1.1.2023 alkaen hyvinvointialue) on velvollisuus järjestää kodin ulkopuolelle sijoitetulle nuorelle jälkihuolto hänen täyttäessään 18 vuotta. Velvollisuus päättyy kun nuori täyttää 25 vuotta.

Luvut sisältävät nämä kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut ja jälkihuollossa olevat nuoret.

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

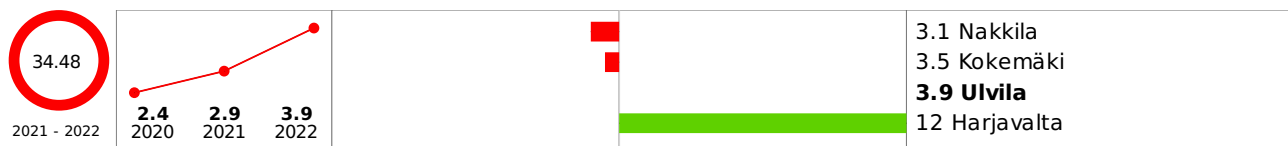
Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana alkoholi, huumausaine, lääkeaine tai korvikkeet -päädiagnooseilla sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleiden 15 - 24-vuotiaiden osuuden tuhatta vastaavanikäistä kohden. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa.

Päihteiden käytön vuoksi sairaalahoitoa tarvinneiden 15 - 24-vuotiaiden määrä suhteutettuna ko. ikäluokkaan kuvaa osaltaan päihteiden käytön aiheuttaman sairastavuuden määrää ja niiden vaikeusastetta. On kuitenkin huomattava, että sairaalahoidon määrä riippuu myös käytettävissä olevista resursseista (esim. miten päihteisiin liittyvää sairaalahoitoa ja/tai avohoitoa alueella tarjolla) sekä vallitsevista hoitokäytännöistä.

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 24-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

Lapsella tarkoitetaan lastensuojelulain mukaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Nuorella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 25 vuotta.

Avohuollon tukitoimet käsittävät lapsen ja nuoren tukiasumisen, toimeentulon, koulunkäynnin ja harrastamisen turvaamisen sekä muut tarpeen vaatimat tukitoimet. Avohuollon tukitoimiin kuuluvat myös perheen tuki ja kuntoutus.

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan miehet ovat naisia yleisemmin vailla yhtään läheistä ystävää. Ulvilassa 1. ja 2. lukion oppilaiden kokemus kouluterveyskyselyssä siitä, että ei ole yhtään läheistä ystävää, on lisääntynyt 28,41%:lla verrattuna vuoteen 2019.

- Ulvilassa Kohtaamisen ja kuuntelemisen taitoja tuetaan kouluissa opettamalla empatiaa ja vuorovaikutustaitoja. Kouluympäristössä oppilaat oppivat olemaan kunnioittavia, kuuntelemaan toisia ja ilmaisemaan itseään rakentavalla tavalla. Koulut järjestivät erilaisia projekteja ja työpajoja, joissa korostettiin yhteisön monimuotoisuutta ja opetettiin kunnioittamaan erilaisuutta.
- Kodin ja koulun yhteistyö on tiivistä. Siihen kuuluvat säännölliset vanhempaintapaamiset, vanhempainillat, tarvittaessa päivittäinen yhteydenpito Wilman tai puhelimen välityksellä sekä kodin ja koulun yhteiset tapahtumat ja juhlat. Tiedottamisessa koulut käyttävät koulun kotisivuja, tiedotteita ja Wilmaa. Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on lapsen ja nuoren hyvinvoinnin, myönteisen kasvun ja oppimisen tukeminen ja turvaaminen yhteistyössä vanhempien kanssa.

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkkeen saajien määrä on pysynyt ennallaan (ikäryhmä 16v. -24v.).

- Kaupunki on mukana ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyöryhmän toiminnassa. Nuorisopalvelut osallistuu

säännöllisesti eri kampanjoihin, joita ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyöryhmän kanssa järjestetään. (Älä välitä-kampanjat, nuuskan vastainen kampanja, Tipaton tammikuu- kampanja, Anna lapselle raitis Joulukampanja). Ulvilan koulut taas hoitavat päihdekasvatuksen omatoimisesti EHYT ry:ltä tilaamalla oppitunneilla.

- Nuorisopalveluiden, kuten myös liikuntapalveluiden tila- ja ryhmätoiminta, tapahtumat, leiritoiminta ym. ovat kaikki myös nuorten mielenterveyden kannalta tarpeellisia palveluita. Nuorisopalveluissa on aina nuoria varten koulutettu, ammattitaitoinen yli 18-vuotias aikuinen kuuntelemassa nuoria. Kaupungin toiminta on myös vakuutettua, joten tilatoimintaan osallistuvat nuoret ovat vakuutettuja tiloissa olemisen aikoina.
- Nuorisotilassa järjestetään säännöllisesti kyselyitä nuorille toiminnan kehittämiseksi. Katutöissä nuoret antavat erityisnuorisotyöntekijälle palautetta. Ulvilassa toimii myös NuVa (Nuorisovaltuusto), joka tuo esille nuoria koskevia asioita, esityksiä ja kehittämissajatuksia

Lastensuojelun avohuollonasiakkaiden prosentuaalinen osuus 18-24 vuotiaista on kasvanut 2022 vuonna 34,48% verrattuna vuoteen 2021.

- Nuorten hyvinvointia edistää opiskelupaikka ja koulutukseen osallistuminen. Ulvilassa toimii kolme lastensuojelulaitosta. Niiden asukkaat vaihtuvat hyvinkin nopeasti. Koska nuoret siirretään eri puolilta Suomea, ei heidän opiskelupaikkansa voi säilyä samana. Tuva-opettaja tutustuu nuoriin ja auttaa heitä hakemaan jatkuvan haun mukaisesti opiskelupaikkaa soveltuvista oppilaitoksista. Tämä ei aina onnistu, vaan muutamassa tapauksessa on sivistys- ja hyvinvointijohtaja osoittanut tuon opiskelupaikan oppivelvollisuuden suorittamiseksi. Syksyn 2022 vaihtoehdot olivat pienemmät nuorten työpajan sijaintipaikan hakemisen vuoksi ja toiminnan ollessa jonkin aikaa keskeytyneenä. Kuitenkin oppivelvollisuuslain asettamat velvoitteet täytettiin hyvin vuoden 2022 aikana.
- Etsivä nuorisotyö on menetelmä, jonka avulla tavoitetaan avun tarpeessa olevia Ulvilalaisia 15 - 28v. nuoria jotka ovat koulutuksen ja/tai työelämän ulkopuolella ja niitä nuoria jotka eivät itse syystä tai toisesta hakeudu palveluiden piiriin ja joita ei tavoiteta tavanomaisin palvelumenetelmin. Etsivän nuorisotyön vaikuttavuus kohdentuu suoraan niihin nuoriin, joita työn puitteissa kohdataan.
- Etsivä työ Ulvilassa on perustunut kuuntelemiseen ja neuvottelemiseen - mitä nuori haluaa ja mihin hän on valmis sitoutumaan. Kaiken muutokseen tähtäävän työn lähtökohtana on ollut nuorten oma osallisuus asetettujen tavoitteiden määrittelyssä ja toteuttamisessa.
- Yksilötason lisäksi etsivää nuorisotyötä on tehty myös yhteisötasolla, sillä yhteisössä tapahtuvat muutokset tukevat yhteisön jäsenten yksilöllistä prosessia.
- Etsivä nuorisotyö tuo on tuonut esiin tietoa päättäjille ja eri palvelujärjestelmille nuorten elinolosuhteista ja syrjäytymiseen liittyvistä eri osatekijöistä eri verkostoissa. Etsivä nuorisotyöntekijä Ulvilassa kuuluu vakituisesti nuorten palvelu- ja ohjausverkostoon, yläkoulun hyvinvointiryhmään, Ice Hearts ohjaustyöryhmään ja kuntakokeilun ohjaustyöryhmään

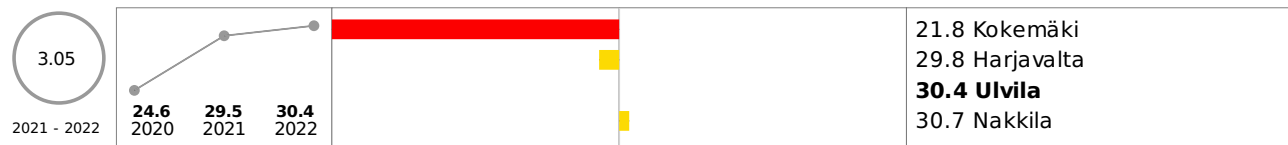
Ylipainon lisääntymistä on tapahtunut sekä lukion 1. ja 2. sekä ammattikoulun opiskelijoiden keskuudessa vuoteen 2019 verrattuna.

- Ylipaino ja lihavuus ovat yhteydessä nuorten hyvinvointiin ja terveyteen monin tavoin jo nuoruudessa ja myöhemmin aikuisuudessa. Ne ovat yhteydessä myös heikentyneeseen elämänlaatuun, koska nuorta saatetaan kiusata tai syrjiä. Lapsuus- ja nuoruusiässä alkaneella ylipainolla on taipumusta jatkua aikuisikään. Ammattiin opiskelevilla lihavuus on lukiolaisia selvästi yleisempää. Osaltaan tähän vaikuttavat ammattiin opiskelevien epäterveellisemmät elintavat.
- Ulvilan kaupunki on vahvasti mukana Suomen mallin - lasten harrastustoiminnan järjestämisessä. Tarkoituksena on taata jokaiselle kouluikäiselle lapselle mahdollisuus harrastukseen. Toimintaa järjestetään viidellä eri koululla.
- Ulvilan kaupunki ylläpitää yli 70 eri liikuntapaikkaa mm. uimahallista, pesäpallostadionista ja tekonurmikentistä kuntoratoihin, frisbeegolfradoista ja tenniskentistä aina yksittäisiin ulkokuntoilupaikkoihin saakka. Kaupunki itse järjestää ryhmäliikuntatoimintaa 25:ssä liikuntaryhmässä eri ikä- ja väestöryhmille.

Hyvinvointi

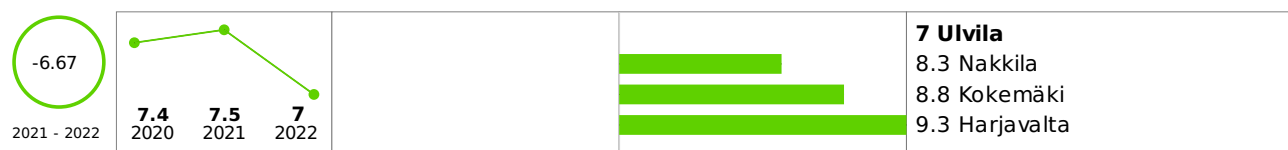
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Indikaattori ilmaisee mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden perusteella sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai YEL-päivärahaa saaneiden 18 - 24-vuotiaiden osuuden vastaavanikäisestä väestöstä. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä.

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen ilmaisee pitkäaikaista tai pysyvää työkyvyttömyyttä. Yleisimmät sairausryhmät sen taustalla ovat mielenterveyden häiriöt ja tuki- ja liikuntaelinten sairaudet, yksittäisistä sairauksista depressio ja selkäsairaudet. Työkyvyttömyys ilmentää vain osin sairastavuutta, sillä eläkkeelle hakeutumiseen vaikuttaa myös mm. henkilön taloudellinen tilanne ja työttömyys. Sairauksien esiintyvyyden tarkasteluun työkyvyttömyyseläkkeet soveltuvat siten vain varauksin.

Aikasarjojen tulkinnassa on otettava huomioon, että vanhimmissa ikäryhmissä yksilöllisen varhaiseläkkeen ikärajojen muutokset ovat vaikuttaneet eläkkeellä olevien määrään. Myös pitkäaikaistyöttömyys ja työttömyyseläkkeellä olevien määrä ovat vaikuttaneet työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määriin. Indikaattorista on myös huomattava, että lukuja ei ole vakioitu iän suhteen.

Indikaattorin sisältöä tulkittaessa on otettava huomioon yksilöllisen varhaiseläkkeen ikärajojen muutokset sekä muiden etuuksien vaikutus työkyvyttömyyseläkkeiden käyttöön erityisesti vanhimmissa ikäryhmissä (työttömyyseläke ja ns. eläkeputki, julkisen sektorin ammatilliset vanhuuseläkeiät, osa-aikaeläke).

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

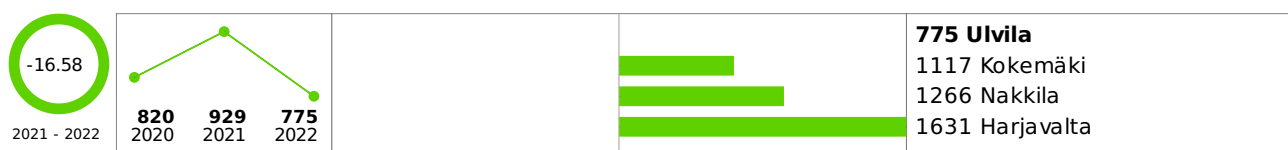
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

758 Ulvila
1070 Kokemäki
1280 Nakkila
1516 Harjavalta

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit sisältävät lääkärikäynnit terveyskeskusten äitiysneuvolassa, lastenneuvolassa, perhesuunnitteluneuvolassa, kouluterveydenhuollossa, opiskelijaterveydenhuollossa sekä kotisairaanhoido- ja mielenterveyskäynnit ja muut avohoitokäynnit (erilaiset vastaanottokäynnit, terveystarkastus- ja seulontakäynnit sekä käynnit, jotka liittyvät terveydentilan selvittämiseen, esim. lääkärintodistukset).

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

775 Ulvila
1117 Kokemäki
1266 Nakkila
1631 Harjavalta

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

Terve Suomi tutkimus 2022 sanoo, että merkittävä psyykinen kuormittuneisuus on yleisintä 20-39-vuotiailla. Tässä ikäryhmässä yli viidesosa miehistä ja yli neljäsosa naisista on merkittävästi psyykkisesti kuormittuneita. Lähes viidesosa 40-54-vuotiaista on psyykkisesti kuormittuneita. Tätä vanhemmissa ikäryhmässä psyykinen kuormittuneisuus on harvinaisempaa, ja vähiten sitä kokevat 65-74-vuotiaat.

- Aikuisväestön mielenterveys on heikentynyt koronapandemian jälkeenkin sekä miehillä että naisilla erityisesti 20-64-vuotiaiden ikäryhmässä. Vuonna 2022 merkittävää psyykkistä kuormittuneisuutta on viidesosalla työikäisistä.
- Itsemurha-ajatukset ovat yleistyneet 20-64-vuotiailla, ja muutos on suurempi miehillä kuin naisilla. Vuonna 2022 joka kymmenes 20-64-vuotias on kokenut itsemurha-ajatuksia.
- Palvelujen käyttö mielenterveyteen liittyvien ongelmien vuoksi on lisääntynyt 20-64-vuotiailla, mutta vain 40 prosenttia itsemurha-ajatuksia kokeneista miehistä ja 56 prosenttia itsemurha-ajatuksia kokeneista naisista oli käyttänyt terveystalouksia mielenterveyteen liittyvien ongelmien vuoksi.

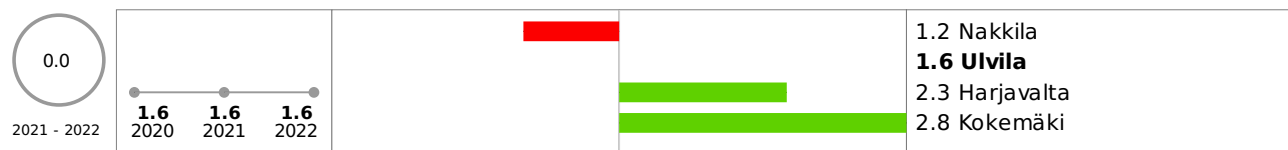
Ulvilassa mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa 25-64v. osuus on vähentynyt noin 3%, myös työkyvyttömyyseläkkeillä olevien 25 -64vuotiaiden määrä on vähentynyt ja on vertailukuntiin nähden paremmalla tasolla.

IKÄIHMISET

Hyvinvointi

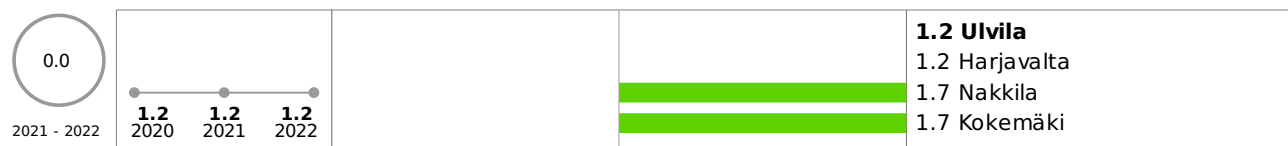
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erytiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

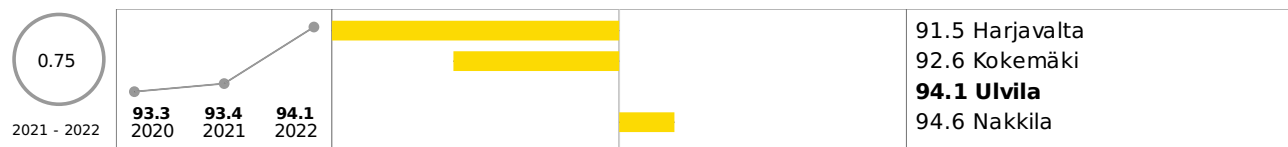
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Täyttä kansaneläkettä saavien osuus osoittaa pienituloisuutta eläkeikäisessä väestössä.

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee vuoden lopussa kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Indikaattoria laskettaessa kotona asuviksi laskettiin muut kuin sairaaloissa ja terveyskeskuksissa pitkäaikaishoidossa, vanhainkodeissa, vanhusten tehostetussa palveluasumisessa, kehitysvammalaitoksissa tai kehitysvammaisten autetussa asumisessa olleet. Väestötietoina käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa.

Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja.

IKÄIHMISET - Yhteenveto

Ulvilasta on verrattain vähän seurantatietoa saatavissa ikäihmisten terveyteen ja hyvinvointiin liittyen ja indikaattorituloksia ei ole riittävästi saatavilla, eikä tuloksia pystytä kuvaamaan.

TERVESUOMI tutkimuksen mukaan (thi) Koko maan iäkkään väestön kyky huolehtia päivittäisistä perus- ja arkitoiminnoistaan näyttää kohentuneen, etenkin naisilla. Iän myötä vaikeudet päivittäisissä perustoiminnoissa lisääntyivät selvästi: 85 vuotta täyttäneistä vajaa viidennes koki jossain niistä suuria vaikeuksia, kun vastaavasti 75-84-vuotiaista vain noin viisi prosenttia. Yleisimmin suuria vaikeuksia tuotti peseytyminen. Lisäksi 85 vuotta täyttäneistä joka neljäs nainen ja joka kuudes mies koki asunnosta ulos lähtemisessä suuria vaikeuksia.

Koulutusryhmien väliset erot tuloksissa olivat hyvin selkeitä: vaikeudet perus- ja arkitoiminnoissa suoriutumisessa sekä puhelimen käytössä olivat yleisimpiä matalan koulutuksen saaneilla ja vähäisimpiä korkean koulutuksen

ryhmässä.

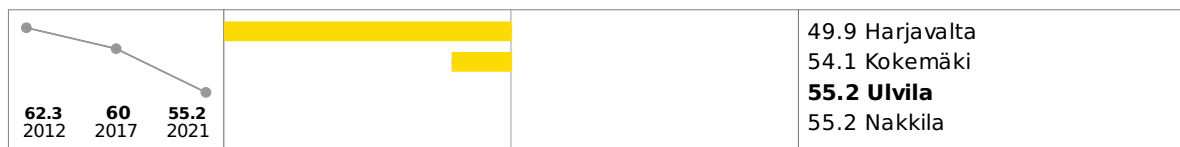
lääkäiden ja erityisesti kaikkein vanhimpien määrän lisääntyessä lähitulevaisuudessa on kuitenkin varauduttava palvelutarpeen huomattavaan kasvuun. Toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja edistämiseksi väestössä lapsista vanhuksiin tarvitaan pitkäjänteistä yhteiskuntapolitiikkaa.

- Ulvilan kaupungin liikuntapalveluiden tulee tarjota kaikenikäisille ulvilalaisille hyviä ja turvallisia liikuntapalveluita. Pääasiallinen tehtävä on edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa. Edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä fyysistä toimintakykyä.
- Ulvilan kaupunki ylläpitää yli 70 eri liikuntapaikkaa mm. uimahallista, pesäpallostadionista ja tekonurmikentistä kuntoratoihin, frisbeegolfradoista ja tenniskentistä aina yksittäisiin ulkokuntoilupaikkoihin saakka. Kaupunki itse järjestää ryhmäliikuntatoimintaa 25:ssä liikuntaryhmässä eri ikä- ja väestöryhmille.
- Ulvilan 25:stä liikuntaryhmistä 11 ryhmää on suunnattu senioreille. Näihin ryhmiin kuuluu myös maksuttomat seniorijumppat Friitala-talossa. Näissä jumppissa on ollut parhaimmillaan yli 140 senioria mukana. Ulvilassa myös on tarjottu jokaiselle yli 70-v ulvilalaiselle mahdollisuus saada 2 kpl 10 kerran maksuttomia sarjakortteja uimahalli Kaskelottiin. Liikuntayhdistysten alle 18 v liikuntaryhmiä on yhteensä
- Kaupunkilaisten palautteet toiminnan kehittämisestä tai liikuntapaikkojen turvallisuuteen liittyvistä asioista huomioidaan toiminnassa. Esimerkiksi kaupungin suurimmalla liikuntapaikalla uimahalli Kaskelotissa on asiakkaille palautelaatikko, jonka palautteet viedään eteenpäin käsittelyyn.
- Tekninen toimiala huolehtii osaltaan mm. Kevyen liikenteen väylien led-valaistuksen parantamisesta, talvi- ja kesähuollosta ja kevyenliikenteen väylien lisäämisestä, parantaen näin ikäihmistenkin liikkumisen turvallisuutta ja hyvinvointia.
- Kaupungin edustaja osallistuu vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksiin tuoden sieltä mielipiteitä ja vieden sinne tietoa vireillä olevista asioista.

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

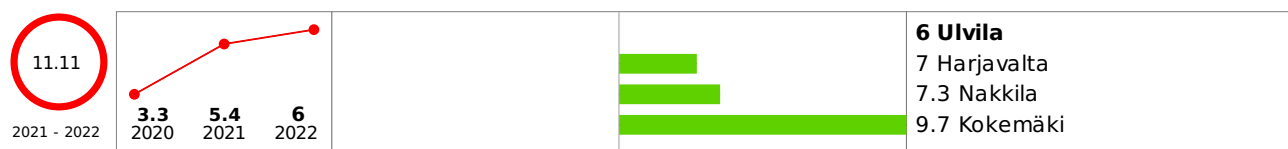
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Indikaattori mittaa kuntalaisten osallistumista kunnalliseen poliittiseen päätöksentekoon. Sen sijaan indikaattorin ei voida sanovan mittaavan validisti yleistä osallisuutta, sillä ihmiset osallistuvat yhteiskunnalliseen elämään lukemattomilla eri tavoilla esim. osallistumalla ei-poliittiseen yhdistystoimintaan tai erilaisiin joukkoharrastuksiin.

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Tulkinta päihdeavainindikaattoreihin liittyen: Väkivaltarikostilastoissa tapahtuvat muutokset heijastavat suurelta osin päihdeiden käytössä tapahtuvia muutoksia. Henkirikoksista 80%:iin on arvioitu liittyvän päihdeiden käyttöä. Pahoinpitelyrikoksiin syylliseksi epäillyistä (2005) lähes 70% oli päihdeiden vaikutuksen alaisina ja vastaava luku ryöstörikoksissa oli 56%. (Lehti & Sirén, ks. alla oheislukemisto) Poliisin tietoon tulee vain osa väkivaltarikoksista. Toisenlainen näkökulma saadaan uhri-tutkimuksen kaltaisilla väestöhaastatteluilta. (Heiskanen, Sirén & Aromaa, ks. alla oheislukemisto).

Alkoholin ja väkivallan yhteys liittyy nimenomaan alkoholihumalan ja väkivallan yhteyteen. Väkivallan riski kasvaa vuorovaikutustilanteissa, joissa osapuolet tai ainakin joku paikallaolijoista on humalassa. Kohtuukäyttö ei lisää väkivaltaisen käyttäytymisen todennäköisyyttä.

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

1095 Ulvila

1353 Kokemäki

1649 Nakkila

2118 Harjavalta

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit sisältävät lääkärikäynnit terveyskeskusten äitiysneuvolassa, lastenneuvolassa, perhesuunnitteluneuvolassa, kouluterveydenhuollossa, opiskelijaterveydenhuollossa sekä kotisairaanhoidon- ja mielenterveyskäynnit ja muut avohoitokäynnit (erilaiset vastaanottokäynnit, terveystarkastus- ja seulontakäynnit sekä käynnit, jotka liittyvät terveydentilan selvittämiseen, esim. lääkärintodistukset).

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

Elämänlaadulle ei ole yhtä yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Maailman terveysjärjestön (WHO) mukaan elämänlaatu tarkoittaa henkilön käsitystä omasta elämäntilanteestaan suhteessa omiin päämääriin, tavoitteisiin ja odotuksiin oman kulttuurin ja arvomaailman määrittelemässä viitekehyksessä (WHOQOL - Measuring Quality of Life 1997).

Elämänlaatu ymmärretäänkin yleensä moniulotteisena, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ulottuvuuden muodostamana kokonaisuutena, johon vaikuttavat mm. henkilön terveydentila ja muut ominaisuudet sekä ympäristöön liittyvät voimavarat ja vaatimukset. Elämänlaatu vaihtelee samalla henkilöllä eri ajankohtina ja tilanteissa. Terveydentila ja sen muutokset muokkaavat sekä henkilön tilannetta eri elämänalueilla että näiden elämänalueiden tärkeyttä henkilön arvioidessa omaa elämäänsä (Aalto ym. 2016).

TerveSuomi tulosten mukaan eläkeikäisten ja varttuneimpien työikäisten keskuudessa elämänlaatu on kohentunut 2000-luvulla, mutta nuoremmassa ikäryhmässä tilanne on säilynyt ennallaan (Koskinen ym. 2018).

Suuri osa Ulvilan lapsista ja nuorista voi hyvin, on tyytyväinen elämäänsä ja arkirytmii on kunnossa. Mutta osan hyvinvointia kuormittavat monet erilaiset tekijät, kuten sairastelu, ahdistuneisuus, kiusaaminen tai sosiaalisten tilanteiden pelko, joiden taustalla voi olla monia erilaisia tekijöitä (THL 2023.)

Ulvilassa, kuten koko maassa päihteiden käyttö on lisääntynyt myös nuorten keskuudessa. Väkivaltarikosten kasvun lisääntyminen on huomioitava ja se, että rikoksia tapahtuu päihteiden käyttöön liittyen.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen edellyttää monia samanaikaisia vaikuttavia toimia -Hyvinvointi tehdään yhdessä!

Kuva: Tussitaurit OY Lähde: UKK-instituutti (sttinfo.fi)

2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Tämä hyvinvointikertomuksen vuosiraportti kuvaa kunnan väestön hyvinvoinnin ja terveyden tilaa vuoden 2022 lopulla. Vuoden 2024 alun aikana valmistuvaan Laajaan hyvinvointikertomukseen (v. 2022 -2025 ajalle) tullaan käyttämään tämän raportin ja vuoden 2023 uusimpien indikaattorien tuloksia. Niiden pohjalta suunnitellaan HYVE-työryhmän ja muiden yhteistyötahojen kanssa pitkän ajan tavoitteet ja arvioidaan vuosittain niiden toteutumista sovitujen indikaattorien avulla. Osa II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2023 on suora lainaus Hyvinvointikertomusraportista, joka kuvaa vuoden 2021 indikaattorien tuloksi (raportti valmistunut vuoden 2022 alussa)

Sote-palvelujen ja pelastustoimen siirtyminen hyvinvointialueille, palveluita vastaava verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) alenema huomioiden, parantaa se Ulvilan kaupungin talouden tasapainoa. Uudistuksesta johtuen kuntien tehtävät painottuvat entistä vahvemmin nuorten ikäluokkien palveluihin kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palveluntarve laskee 2010-luvun syntyvyyden laskun vuoksi.

Peruspalvelujen järjestäminen Ulvilan asukkaille riittävällä tasolla tulevaisuudessa lisää paineita sekä tulopohjan kasvattamiseksi että menokasvun hillitsemiseksi. Kaikkein palveluiden määrää ja laatua on arvioitava kriittisesti sekä löydettävä nykyistä kustannustehokkaampia tapoja järjestää kaupungin itse tuottamat palvelut myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2023

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Ulvilassa vuonna 2023 (suoraan vuoden 2021 raportista)

Uvilan kaupungin tehtävänä on edistää ulvilalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Tätä työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä paikallisen 3. sektorin kanssa sekä seudullisissa verkostoissa. Vuoden 2023 alusta alkaen kuulumme Satakunnan hyvinvointialueeseen, jonka kanssa tulemme tekemään tärkeää yhteistyötä koko seutukunnan hyvinvoinnin edistämiseksi. Tässä muutostilanteessa tullaan yhteisesti valitsemaan tärkeimmät kehittämiskohteet, joilla ulvilaisille ja muille satakuntalaisille luodaan mahdollisuus saavuttaa terve ja onnellinen tulevaisuus. Ulvilan talousarviossa 2023 on esitys määrärahasta hyvinvointikoordinaattorin palkkaamiseksi, jotta HYTE-toiminta saadaan vielä paremmin tavoitteelliseksi ja saavutettavaksi palveluksi. Taloudellisesti ja inhimillisesti on viisasta se kaikki ennaltaehkäisevä toiminta, jolla kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia voidaan edistää. Sairausten hoitaminen on paljon kalliimpaa kuin terveyden edistäminen.

Tärkeää on myös luoda edellytyksiä myös omaehtoiseen toimintaan tarjoamalla esimerkiksi monipuolisia liikuntapaikkoja koko Ulvilan alueella. Hyvinvointi tulee lisäksi ymmärtää laajasti - sosiaalinen ja kulttuurinen hyvinvointi kananttelevat ja tuottavat hyvinvointia merkittävästi elämän eri vaiheissa. On lisäksi huomattava, että taloudellinen menestyminen on sekä suoraan että välillisesti yhteydessä hyvinvointitoimintaan.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat merkittävä osa hyvinvointia edistäviä palveluita. Palvelut ovat monipuolisia ja ennen kaikkea kaikille avoimia, maksuttomia palveluita. Satakirjastojen jäsenenä kaupunkilaisilla on pääsy koko Satakunnan kirjastoaineistoihin. Tarjolla on kirjallisuustapahtumia, näyttelyitä, lukupiiri, digineuvontaa ja tiloja, joissa kokoontua ja viettää aikaa, kaikenikäisille vauvasta vaariin. Kulttuuripalveluissa tavoitteena on tarjota kaupunkilaisille monipuolisia matalankynnyksen kulttuuritapahtumia, tehdä kulttuuria tutuksi niillekin, joille se on ehkä vieraampaa. Leineperin ruukkialue ja Nahkamuseo tuovat esille kaupungin teollista historiaa, johon visiommekin pohjaa. Ruukkialue tuo Ulvilaan matkailijoita muualtakin Suomesta, mutta on ainutlaatuisuudessaan kiinnostava matkailukohde myös paikallisesti. Käsiyöläispuodit ja kaunis miljöö lumoavat kävijän. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa tehtävä yhteistyö ja oma kuvataidekoulumme toteuttavat kaupunkistrategian tavoitetta maakunnan osaavimmista ja onnellisimmista lapsista ja nuorista. Ennen kaikkea kirjasto- ja kulttuuripalvelut tuovat sivistystä, yhteisöllisyyttä ja mielenvirkistystä, siis iloa, älyä ja yhteiseloä, arkeen.

Tavoitteena on lisätä kirjastojen saavutettavuutta

Nuorisopalvelut tarjoavat ulvilalaisille nuorille turvallisia palveluita ja elämyksiä. Palvelut sisältävät mm. tilatoimintaa, retkiä, leirejä, tieto- ja neuvontapalveluja, ryhmätoimintaa, yhdistysten toiminnan tukemista, yksilöohjausta, nuorten työpaja toimintaa, erityisnuorisotyötä. Palvelut ovat isolta osaltaan maksuttomia tai kaupungin tukemia, jotta mahdollisimman monella nuorella on mahdollisuus kokea elämyksiä arjessaan. Nuorisopalvelut tarjoavat ulvilalaisille nuorille tilatoimintaa kolmella eri tilalla: Kaskelotissa, Kullaalla ja Harjunpäässä. Nuorisopalveluiden tilat ovat alkoholittomia, kiusaamisesta vapaita, väkivallattomia ja syrjinnästä vapaita paikkoja, joissa nuoret saavat viettää aikaa biljardin, pöytätenniksen, pelien, musiikin ja ikäistensä kanssa. Paikalla on ohjaajina alan koulutuksen saaneet yli 18-v ohjaajat, joiden kanssa nuori voi puhua asioistaan luottamuksellisesti. Tärkeää on luoda nuorille mahdollisuus keskusteluun ja aitoon kohtaamiseen aikuisen kanssa, sillä yhä useampi nuori kokee elämässään yksinäisyyttä. Tätä samaa työtä tehdään myös koulunuorisotyön kautta. Leiritoiminnalla nuorisopalvelut tavoittaa vuosittain n. 80 - 90 ulvilalaista nuorta, joiden ikäjakama on 7- 13-vuoteen. Leireillä lapset ja nuoret pääsevät tutustumaan ikäisiinsä muihin nuoriin, ryhmätoimintaan, kokemaan yhteisöllisyyttä ja tutustumaan suomalaiseen luontoon metsineen ja vesistöineen. Leireillä tuodaan esille myös ympäristökasvatuksellisia näkökulmia nuorille. Nuorisopalvelut tarjoavat myös erityisnuorisotyön palveluja auttamalla niitä kaupunkimme nuoria, jotka ovat vaarassa pudota pois yhteiskuntamme tukipalveluiden piiristä tai koulutuspalveluista. Erityisnuorisotyössä ohjaaja kulkee nuoren rinnalla avustaen tai ohjaten nuorta elämässään eteenpäin. Työtä tehdään nuoren näkökulmasta ja tarpeista lähtien ja se

perustuu aina nuoren vapaaehtoiseen haluun ja tahtoon. Ulvilan nuorisopalvelut tarjoaa myös kaupungin yhteiskoulun 7-9-luokkalaisille oppilaille maksuttoman Nuorisopassin käytön. Nuorisopassilla nuori pääsee kokeilemaan eri toiminnallisia elämyksiä ja palveluita Ulvilan ja Porin alueella maksutta.

Nuorisopalveluiden kärkihankkeena on Nuokkapakun hankkiminen, jolla voidaan saavuttaa kaikki ulvilalaiset lapset ja nuoret palveluiden piiriin.

Liikuntapalvelut ovat kaupungin peruspalveluja. Ne tulisi nähdä kuntalaisten perusoikeutena ja mahdollisuutena liikkua vauvasta vaariin omien mieltymyksiensä ja tavoitteidensa mukaan. Tässä työssä keskeisiä osa-alueita ovat liikunta- ja ulkoilupaikkojen kehittäminen asukkaita kuuntelemalla, liikunnan ohjauspalvelut kunnan itsensä tai keskeisten yhteistyötahojen tuottamina, hyvin toimivat liikuntaneuvonnan palveluketjut yhteistyössä HYTE-alueen kanssa sekä toimiva yhteistyö kaupungin alueella toimivien 3.sektorin toimijoiden kanssa. Ulvilan kaupunki ylläpitää liikuntapaikkoja, järjestää liikuntapalveluja mm. ryhmäliikunnan toimintaa kaikille ikäryhmille, tukee kansalaistoimintaa liikuntaseuroissa ja -järjestöissä sekä tukee kaupungin alueella tehtävää terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa kaupungin liikuntaseurojen kanssa. Ulvilan liikuntapalveluilla on merkittävä rooli asukkaisiin kohdistuvassa ennaltaehkäisevässä terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyössä mm. laajaa ryhmäliikunnan toimintaa järjestämällä. Liikuntapalvelut toteuttaa mm. 24 eri liikuntaryhmää Ulvilan asukkaille. Ryhmissä on enimmillään ollut yli 16.000 käyntikertaa. Liikuntapalveluiden toiminta suunnataan sellaisiin kohderyhmiin, joiden liikkumisesta on syytä olla eniten huolissaan. Näitä ryhmiä ovat mm. lapset ja nuoret, liikkumattomat sekä ikääntyvä väestö. Lasten ja nuorten liikkumattomuuden pysäyttämiseksi kaupunki toteuttaa Suomen harrastamisen – mallia viidellä koululla. Liikkumattomien tavoittamiseksi liikuntapalvelut tarjoaa maksutonta liikuntaneuvontaa sitä haluaville. Tämä pitää sisällään asiakkaalle annettavaa ohjeistusta ja alkukartoitusta liikunnan, ravinnon ja unen laadun suhteen. Ikääntyvän väestön toimintakyvyn ylläpito ja sen heikentymisen ennaltaehkäisy riittävän varhaisessa vaiheessa on liikuntapalveluiden toiminnassa merkittävä toimintamuoto, sillä mitä pidempään asukas selviää omatoimisesti kotonaan sitä enemmän se voi tuoda kaupungille säästöjä sosiaali- ja terveysmenoissa. Liikuntapalvelut järjestää ikäihmisille viikottain 8 eri liikuntaryhmää. Ikäihmisten maksuttomissa jumpissa on parhaimmillaan ollut kävijöitä yli 140 osallistujaa ryhmässä. Ulvilan kaupunki myös tarjoaa yli 70v ikäihmisille 2 maksutonta 10 kerran sarjakorttia uimahalli Kaskelottiin. Tällä toimenpiteellä saadaan hyvin aktivoitua ikäihmiset omaehtoiseen kuntoiluun. Liikuntapaikkojen tarjonnassa kaupunki on pyrkinyt siihen, että mahdollisimman moni palvelu on asukkaillemme maksutonta ja palveluiden sijaitseminen mahdollisimman lähellä niitä tukevia palveluita, kuten esim. Kaskelottia ja kouluja. Maksuttomia liikuntapaikkoja ovat esim. tenniskentät, frisbeegolfradat, skeittipuisto, ulkokuntoilupaikat, pyöräilyrata sekä tiettyinä aikoina isommat liikuntapaikat kuten esim. Mynsterin tekonurmi ja pesäpallostadion. Liikuntapaikkojen suunnittelussa Ulvilan kaupunki pyrkii ottamaan eri kohderyhmät aktiivisesti mukaan osallistavaan suunnitteluun. Tätä liikuntapaikkojen yhteistä suunnittelua ja yhteistyöryhmien kuuntelua tehdään poikkihallinnollisessa liikuntapaikkarakentamisen työryhmässä ja liikuntaseurojen seuraparlamentissa.

Liikuntapalveluiden osalta vuonna 2023 kärkihankkeina ovat Mynsterin tekonurmikentän uusiminen, valaisutuksen uusiminen energiatehokkuutta lisäämällä, vanhan tekonurmen kierrättäminen alle 12-vuotiaille sopivaksi harjoituskentäksi sekä skeittiparkin peruskorjaaminen ja laajennus.

Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli **HYTE-kerroin**. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät hyvinvointialueiden järjestettäväksi, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy kunnilla.

Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä.

Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus,

liikennejärjestelyt sekä monet muut kunnan tehtävät.

Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: prosessi-indikaattoreista ja tulosindikaattoreista. Yhteensä indikaattoreita on 20.

Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit (14 kpl) mittaavat nykytilannetta. Niillä haetaan vastausta kysymykseen "Minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on".

Toimintaa kuvaavat indikaattorit:

peruskoulut (4 yksittäistä indikaattoria)

liikunta (5 yksittäistä indikaattoria)

kuntajohto (5 yksittäistä indikaattoria)

Toimintaa kuvaavien indikaattoreiden määrä on kohtalaisen suuri, jotta toimintaa voidaan arvioida mahdollisimman laajasti. Jos indikaattoreita olisi vain muutama, olisi vaarana että tehtäisiin vain niitä asioita, joita HYTE-kertoimessa mitataan. Nyt valitut indikaattorit mittaavat laajasti tekemisiä aina johtamisesta, seurannasta ja arvioinnista, resursseista ja kuntalaisten osallisuuden edistämisestä käytännön tekemisiin. Tärkeää on myös työn pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus.

Tulosindikaattorit (6 kpl) mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä.

Tulosindikaattorit on valittu näiden periaatteiden mukaan:

- kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa indikaattoreihin
- eri ikäryhmät ovat edustettuina
- jotta kunnan väestörakenne, sairastavuus tai työttömyystilanne ei vaikuttaisi tulokseen, mitataan tulosindikaattoreissa lähtökohtaisesti muutosta
- tavoite on, että kunnat olisivat mahdollisimman paljon samalla viivalla ja niillä on mahdollisuus saada todettavia, hyviä muutoksia näissä asioissa aikaan

Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden tai mittausajankohdan erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet.

Alustavasti on kaavailtu, että jaettava summa olisi noin 100 miljoonaa euroa. Tämä ei ole korvamerkittyä, vaan yleiskatteellista, eli se sisältyy kunnan saamaan valtionosuuteen. Kunta voi käyttää saamansa summan valtionosuuden perusteissa osoitettujen tehtävien hoitamiseksi.

HYTE-perustein kuntien kesken jaetaan 100 miljoonaa euroa eli keskimäärin 18,23 euroa asukasta kohti. Vaihteluväli on noin 7,50 eurosta 22 euroon. Keskimäärin kunnille jaetaan valtionosuutta noin 640 euroa asukasta kohti vuonna 2023. HYTE:n perusteella siitä määräytyy siis vajaa 3 prosenttia. HYTE:n vaikutuksen kunnan vuoden 2023 valtionosuuksiin voi käydä tarkistamassa Sotkanet-verkkopalvelussa ja valtiovarainministeriön sivuilla.

Ulvilassa HYTE-kerroin oli vuonna 2020 14,1 ja 2021 15,1.

Vuoden 2021 kertoimella Ulvilan saama HYTE-valtionosuus olisi 12 737 (asukasmäärä 31.12.2021) * 15,1 = 192 328,70 €. Jos Ulvilan HYTE-kerroin olisi sama kuin Suomen keskiarvo, olisi valtionosuus lähes 40 000 suurempi.

HYTE-rahoituksella Ulvilan kaupungin talous ei toki nouse tai kaadu. Kuntien opetus- ja kulttuuritoimen kustannukset vuonna 2020 olivat 2 077 euroa asukasta kohti ja käyttötalouden muut nettomenot ilman sotea noin 400 euroa. Pelkästään liikuntaan ja ulkoiluun kunnat käyttivät 119 euroa asukasta kohti. Toki jos kunnalla jää saamatta 10 euroa asukasta kohti, on sekin jo rahaa. Esimerkiksi Ulvilassa tämä kymppi tarkoittaisi 127 000 euroa, jolla voitaisiin palkata

vaikka liikunnanohjaaja ja kulttuuritsemppari sekä voitaisiin lisätä seuroille annettavia tukia.

Uvilan talousarvioedhotuksessa on määräraha hyvinvointikoordinaattorin palkkaamiseksi hoitamaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä yhteistyössä hyvinvointialueen ja Uvilan kaupungin sidosryhmien kanssa.

Tavoitteena on nostaa Uvilan HYTE-kerroin yli Suomen keskiarvon (noin 18) sekä aloittaa valmistelun hyvinvointistrategian uudistamiseksi. Hyvinvoiva kuntalainen on elinvoimaisen Uvilan kriittinen menestystekijä. Hyvinvoinnin edistäminen koskee meitä kaikkia.

3 Strategian painopisteet ja linjaukset

Uusi kuntastrategia astui voimaan 1.1. 2023 ja asettaa koko hyvinvoinnin edistämiseksi uudet haasteet. Strategiassa todetaan, että Uvilassa asuu Satakunnan terveimmät ja liikkuvimmat kuntalaiset!

ULVILAN KAUPUNKI STRATEGIAN 2030 PAINOPISTEET KUNNAN VÄESTÖN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEEN

Iloa, älyä & yhteiselo - etunojassa Uvilassa

1. Onnellisimmat ja osaavat lapset ja nuoret

Tavoittelemme uvilalaisten lasten ja nuorten onnellisuuden ja laajan osaamisen edistämistä

Mitä teemme:

- Välittävä ja uudistuva varhaiskasvatus ja koulutus
- Lasten ja nuorten kaupunki - kasvaa, harrastaa ja viihtyy
- Terveet ja turvalliset oppimisympäristöt - sisällöt ja seinät

2. Terveet ja liikkuvat kuntalaiset

Tavoitteenamme on edistää uvilalaisten hyvinvointia ja terveyttä

Mitä teemme:

- Aktivoivat liikuntapalvelut ja kampanjat koko väestölle
- Monipuoliset ja persoonalliset kulttuuripalvelut
- Liikuntapaikkarakentamisen monipuolistuminen
- Jokiympäristön ja Naparannan kehittäminen
- Luonto- ja elämysmatkailun kehittäminen

4 Hyvinvointisuunnitelma

HYVE työryhmä laatii vuoden 2024 alun neljänneksellä laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vuosille 2024-2025, johon myös kootaan taulukkoon tavoitteet, toimenpiteet ja vastuut näille. Toteutuneita tavoitteita arvioidaan sitten vuosittain tehtävässä hyvinvointikertomusraportissa.

Huomioitava on, että Ulvilassa sote-palvelujen ja pelastustoimen siirtyminen hyvinvointialueille, palveluita vastaava verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) alenema huomioiden, parantaa se Ulvilan kaupungin talouden tasapainoa. Uudistuksesta johtuen kuntien tehtävät painottuvat entistä vahvemmin nuorten ikäluokkien palveluihin kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palveluntarve laskee 2010-luvun syntyvyyden laskun vuoksi.

Peruspalvelujen järjestäminen Ulvilan asukkaille riittävällä tasolla tulevaisuudessa lisää paineita sekä tulopohjan kasvattamiseksi että menokasvun hillitsemiseksi. **Kaikkein palveluiden määrää ja laatua on arvioitava kriittisesti sekä löydettävä nykyistä kustannustehokkaampia tapoja järjestää kaupungin itse tuottamat palvelut.**

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

5 Suunnitelman laatijat

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin 2022 on laatinut Ulvilan kaupungin hyvinvoinnin ja yhteiselon työryhmä **Hyve**.

6 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä